

શ્રી વ્રાહ્મશુધર્મ માર્ગ દર્શિકા

પાતીતપુણ્યાના પંડ્યા વિહસજી ત્રીકમજના
નાના પુત્ર સ્વ. ભાઈ ચુનીલાલ વિહસજીના
—સ્મરણાર્થે—

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

~~શ્રી દુર્ગાજીવિ વિહસજી પંડ્યા~~

પ્રથમ પ્રકાશન

૪ APR 1940

કાપડી રસ્તા

સં. ૧૯૪૦

સં. ૧૯૪૦

અધ્યયન કરનારને મફત

મુદ્રક:—દાંમદર રતનશા બનાવરાલ,

શ્રી વૈદ્યાનર પ્રિં. પ્રેસ, નં. ૬૩, પાંજરાપોલ રોડ. મુંબઈ ૪

૫ ખાત.

આપણા આત્મ સમાજનું સાચું ધન ધર્મ છે. એ વડે જ આપણે સર્વમાન્ય છીએ. આપણી એ મોક્ષદાતા મિદ્ધત છે. વિદ્યા સાથે બ્રાહ્મણ ધર્મનો સર્વાંગે વિકાસ સાધી શકાય, તે કરતાંએ વધુ તો જેમ વૃક્ષના મૂળમાં જળ સિંચત કરવાથી તે વધુ ફાલી-ફૂલી સુશોભિત થાય છે, તે જ પ્રમાણે આપણા ન્હાનાં કુંભમાં હૃદયનાં અભ્યાસની શરૂઆત કરતાં આગંધાને આપાં પ્રકારનાં ધાર્મિક તત્વોનું સિંચત કરવામાં આવે તો તેઓ જીવનની ઉન્નતિ જરૂર સાધી શકશે.

બ્રાહ્મણ ધર્મ-માર્ગદર્શિકાની પ્રથમ આવૃત્તિ જ્યારે મારા જોવામાં આવી ત્યારથી જ મને એમ થયા કરતું હતું. કે આવા પુસ્તકનો જોડો ફેલાવો થવો જરૂરી છે. કારણકે આપાં પુસ્તક દ્વારા જ બાળકોમાં નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કાર ઉત્તમ રીતે ઘડાય છે. એટલું જ નહિ પણ સત્તા ધર્મ સ્તંભો જયઃ એ સિદ્ધાંત કોઈ પણ સમયે કોઈ પણ દેશમાં કે સમાજમાં સર્વદા માન્ય છે. એમ તેઓ સમજી શકે.

આ પુસ્તકના વધુ પ્રચારની મારી ઈચ્છાને અમલમાં મૂકવા મદદારાં બેન દુર્ગા તરફથી મને વારંવાર સૂચન થયા જ કરતું. પણ સમય અંગેનો ન સાંપડતાં વાત વિચારે પડતી. આ દરમ્યાન અમારા નાના બાઈની લાંબા સમયની માંદગી, વધુ લયકર રૂપ પકડતી ગઈ અને અનેક ઉપચારોને અંતે પણ અમે તેને ન બચાવી શક્યાં. એમનાં આ અશાળ અવસાનથી જાહેન દુર્ગાને વધુ આઘાત થયો. તેથી સ્વર્ગસ્થ ભાઈ સુનીલાલના સ્મરણથી આ પુસ્તક છપાવી તેના પ્રચાર થાય, તેમ કરવા મને ફરી સૂચન કર્યું. જેને લીધે આ પુસ્તક બીજી આવૃત્તિમાં પરિણમે છે.

હું સૌ કોઈનો આભાર માનું તે પહેલાં શ્રી વળાવવાડી-અધેશ પારીએ આ પુસ્તકની બીજી આવૃત્તિ છપાવવાની સંમતિ આપી. તે બદલ તેમનો આભાર માનું છું. તે ઉપરાંત ખાલીતાબાવાશાશ્રી નર્મદાસંકર રેવાશંકર અધેશાએ પુસ્તકમાં રહેલ કેટલીક ત્રુટિઓ સુધારી આપી છે. એટલું જ નહિ પણ જ્યાં યોગ્ય લાગ્યું, ત્યાં કેટલાક નવા પ્રયોગોનો ઉમેરો કરી, મારાં કાર્યને વેગવંત બનાવ્યું છે. તે બદલ હું તેમનો પણ આભાર માનું છું. અંતમાં પ્રસ્તુત માર્ગદર્શિકા સર્વદેશીય સફળતા સાથે તે સિવાય પ્રભુ પાસે કઈ પ્રાર્થના હોઈ શકે? લી.

જેઠાલાલ વિઠ્ઠલજી પંડ્યા.

ગુજરાત વિચારપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોર્પોરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમિક 22290 કિમલ

ગ્રંથનામ ઓછા હાદની - મહાદેવિયુ.

વર્ગીક 7/21.838

આહ્વાણધર્મ-માર્ગદર્શિકા

પાલીતાણાવાળા પંડ્યા વિક્રમજી ત્રીકમજીના
નાના પુત્ર સ્વ. ભાઈ સુનીલાલ વિક્રમજીના
સ્મરણાર્થે

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
શ્રી. દુર્ગાજીવન વિક્રમજી પંડ્યા

મુદ્ર્ય સુદપયાગ

હાલ પુસ્તક મળવાનું ઠંડાણું.

ઠંડાલાલ વિક્રમજી પંડ્યા

દવાખાન.માં બેટક

(કાઠીઆવાડ)

દુર્ગાજીવન વિક્રમજી પંડ્યા

કે. રણછોડાસ કાનજીની વાડી

વિક્રમભાઈ પટેલ રોડ,

મુંબઈ નં. ૪.

બહારગામવાળાઓએ દોઢ આનાની ટીપ્પીટ ટપાલ બર્થ
પુરતી મોકલવી.

સંવત ૧૯૮૬

ઈ. સ. ૧૯૪૦

પરિચય.

૨૧લી કોપીરાઈટ સંધી જન્મ સંવત ૧૯૬૪માં પાલીતાણામાં થયેલ હતો. શિશુકામ તેમણે પાલીતાણામાં જ ગાળ્યો હતો. આગપણમાં અમે સૌ તેને રમુ કરીને આલાવતા. કારણ કે મારાં માતૃશ્રીએ સાત વર્ષ સુધી તેનું નામ ન પાડ્યું એવી બાધા લીધી હતી. મારા પિતાશ્રી પેદરાજ છે. તેથી ત્યારે તેઓ દરદીને તપાસતા અને દવાઓ તૈયાર કરતા. ત્યારે તે તેની પાસે બેસતા; તેથી જ સાત વર્ષની નાની વયે પણ ફેટલીક દવાઓના નામ જાણતા બાળી ગયો. તેથી બધા તેને ધણી વખતે નાના પેદા કરીને આલાવતા.

પાલીતાણામાં જ અંગ્રેજી જ બોલેલું સુધી અભ્યાસ કર્યા બાદ તેનું મુંબઈ આવવું થયું. આગળ અભ્યાસ કરવાની ટ્રિપ્તિ ન જાણતાં નોકરી શરૂ કરી. મુખ્યત્વે વસવાટ દરમ્યાન એક રાત્રે અચાનક નામમાં પડી જવાથી અખત થા થયો. જેને પરિણામે મગજશક્તિ દિન પ્રતિદિન ઘટતી ગઈ. તે સાથે અધૂરો દેહની શક્તિ પણ ઘટતી ગઈ. આખરે લગભગ ચાર વર્ષને અંતે મુંબઈ છોડી અને પુનઃ માતાપિતાની સારવાર તળે પાલીતાણામાં ગયા. આ માંદગીએ દિવસે દિવસે બચાંકર રૂપ પકડ્યું. લગભગ જ વર્ષ સુધી એકજ સરખી સ્થિતિ રહી. એ અચોક્કસ માંદગી અને દુર્બલ સ્થિતિ દૂર કરવા. મારા કહ્યું માતાપિતાએ તેમજ વડિલ બાઈ જેદલાણે તથા બેન શાંતી, તે દુર્ગાએ એક ધારા પ્રયાસો કર્યા હતાં આખરે અમેને નિષ્ફળતા જ આપી રહી.

આ બધા પ્રયાસોના બદલા રૂબ સારે પ્રાણમનો સંવત ૧૯૯૫ના જેદ મુદ્દ બીજા ને રવિવારે તા. ૨૧-૧૧-૯૬ના રોજ અગ્નીસ વર્ષની યુવાન વયે કહ્યું માતાપિતા તથા બેનમાર્જના ગરોળા કુટુંબને શોકમાં ડુબાડી તેનો આત્મા આ દુનિયા છોડી ગયો. પ્રભુ તેના આત્માને અચળ શાંતી આપે.

અમૃતલાલ વિઠ્ઠલજી પંડ્યા.

સ્વર્ગસ્થ ભાઈ યુનીલાલ વીહારજી-પંડ્યા.

જન્મ

મૃત્યુ.

સ. ૧૯૧૪ ડાંગળી ગ્રામ દેને મંગળવાર

સ. ૧૯૬૫ ના જેઠ ગ્રામ દેને રવિવાર

તા. ૧૦-૩-૧૯૦૮.

તા. ૨૧-૫-૬૬.

દુર્ગાજીદેન વિદુતજી પંડ્યા

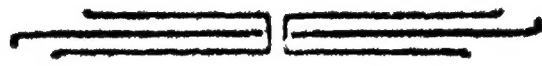

જેમણે સ્વર્ગસ્થ ભાઈ ચુનીલાલના સુસ્મરણાર્થે
આ બ્રહ્માણુ ધર્મ પુસ્તક પ્રગટ કરાવી, ભાઈના
મરણના શોકનો ભાર આ રીતે હળવો કર્યો છે.

પોતે સંસ્કારી હોઈ મરણ પાછળના કેટલાક
ખોટા ખર્ચને ન વળગી રહેતાં, આવા ધાર્મિક
સંસ્કારના પ્રચાર કાર્ય માટે તેને ધન્યવાદ
ઘટે છે.

॥ अथ प्रातःसंध्या ॥

नीचेनो गायत्री मंत्र लक्ष्मी शिखा भांधवी.
ॐ भूर्भुवः स्वः ॐ तत्सवितुर्वरे-
ण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः
प्रचोदयात् ॥

आयभ्य आयभन लेवानी रीतः—प्रथम संध्या
करनारे हाथ—पग धोछ, शुद्ध वस्त्र पहेंरी, भीजुं शुद्ध
वस्त्र पासे राखी, शिखा भांधी, हाथमां हल राखी,
पूर्वाभिमुख अथवा उत्तराभिमुख जेसी, संध्यायोग्य
पात्रमां जण लछ, तेमांथी जमणा हाथमां ऐक भाषे
जुडे तेदलुं जण लछ जमणा हाथने डाभा हाथनी
तर्जनी अडाडी राखी, जमणा हाथनी टयली आंगली

તથા અંગુઠો જુદાં પાડી, વચ્ચે ત્રણ ત્રણ આંગળી
મેળી જોડી રાખી, તે જમણે હાથે (કાંડાની કોરથી)
પાણી પીવું. એમ ત્રણ વાર કરી પીવું.

ॐ ભૂ:પુનાતુ । ॐ ભુવ:પુનાતુ । ॐ

સ્વ: પુનાતુ । ॐ ભૂભુવ:સ્વ: પુનાતુ ॥

ઈત્યાદિના પાનં કૃત્વા

એ વિગેરે જોડી ઉપર પ્રમાણે આચમન કરવું.

અપવિત્ર: પવિત્રેતિ વામદેવઋષિ:

વિષ્ણુર્દેવતા અનુષ્ટુપ્છંદ: પવિત્રીકરણે

વિનિયોગ: ॥

આટલે સુધી ફક્ત જોડી જવું.

અપવિત્ર: પવિત્રોવા, સર્વાવસ્થાં

ગતેઽપિવા । ય: સ્મરેત્ પુંડરીકાક્ષં, સ

બ્રાહ્મણ્યંતર: શુચિ:

ઉપરનો મંત્ર જોડતાં પોતાના શરીર ઉપર પાણી
છાંટવું. દ્વિરાચમ્ય છ વખત અગાઉ પ્રમાણે આચ-

મન કરવું. પછી નીચે પ્રમાણે પ્રાણાયામ કરવો.

ૐ પ્રાણુવસ્ય પરબ્રહ્મઋષિઃ પરમા-
ત્માદેવતા દૈવીગાયત્રીછંદઃ સમાનાં
વ્યાહતીનાં વિશ્વામિત્રજમહર્ષિભરદ્વાજ
ગૌતમાત્રિવશિષ્ઠકશ્યપાઋષયઃ। અગ્નિ-
વાય્વાદિત્યપૃહરુપતિવરુણેન્દ્રવિશ્વે દેવા-
દેવતાઃ ગાયત્ર્યુષિણુગનુષ્ઠુ પપૃહતી પં-
કિત ત્રિષ્ઠુબ જગત્યશ્છંદાંસિ। ગાયત્ર્યા
વિશ્વામિત્રઋષિઃ સવિતા દેવતા ગાય-
ત્રીશિરસઃ પ્રજાપતિઋષિઃ। બ્રહ્માગ્નિવા-
ય્વાદિત્યા દેવતાઃ યજુશ્છંદઃ પ્રાણાયામે
વિનિયોગઃ ॥

આટલે સુધી ફક્ત ભણી જવું. પછી નીચેના
મંત્રથી પ્રાણાયામ શરૂ કરવો તે આ પ્રમાણે—

ૐ ભૂઃ ૐ ભુવઃ ૐ સ્વઃ ૐ મહઃ ૐ જનઃ

ૐ તપઃ ૐ સત્યં ૐ તત્સવિતુર્વરેણ્યં ભ-

ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયોયોનઃ પ્રચોદ-
યાત । ૐ આપોજ્યોતીરસોમૃતં બ્રહ્મ-
ભૂર્ભુવઃ સ્વરોમ્

આ મંત્ર ત્રણ વખત ભણી, પ્રથમ જમણી નાસિકામાંથી શ્વાસ ચડાવવો. પછી ત્રણ વખત ભણી બંને નાસિકા બંધ કરી શ્વાસ રૂંધવો. પછી તે ત્રણ મંત્ર ભણી શ્વાસને હળવે હળવે બહાર કાઢી નાખવો એટલે પાણાયામ થાય છે. પછી સંકલ્પ કરવો. (જમણા હાથમાં પાણી લઈ નીચે પ્રમાણે ભણવું.)

અત્રાઘ મહામાંગલ્યપ્રદ અમુક
માસે અં પક્ષે અં તિથૌ અં
વાસરે યથા વર્તમાને નક્ષત્રયોગકરણ
મુહૂર્ત સમવાયે એવં ગ્રહગણવિશિ-
ષ્ટાયાં પુણ્યતિથૌ મમોપાત્તદુરિત-
ક્ષયદ્વારા શ્રી પરમેશ્વરપ્રોત્યર્થ પ્રાતઃ
સંધ્યામુપાશિષ્યે

એમ સંકલ્પ કરીને પછી આવાહન કરવું. બંને હાથ પહેળા કરી નીચે પ્રમાણે ભણવું.

ॐ ગાયત્રીં ચક્ષરાંબાલાં સાક્ષ-
 સૂત્રકમંડલું । રક્તવસ્ત્રાં ચતુર્વકત્રાં
 હંસવાહનસંસ્થિતામ્ ॥ ૧ ॥ બ્રહ્માણીં
 બ્રહ્મદેવત્યાં બ્રહ્મલોકનિવાસિનીમ્ ।
 આવાહયામ્યહં દેવીમાયાંતીં સૂર્ય-
 મંડલાત્ ॥ ૨ ॥ આગચ્છવરદેહેવિ
 ચક્ષરે બ્રહ્મવાદિનિ । ગાયત્રિચ્છંદસાં-
 માતર્બ્રહ્મયોનિ નમોસ્તુ તે ॥ ૩ ॥

ગાયત્રી રીતે આવાહન કરી પછી માર્જન કરવું.
 તેના કષ્ણ્યાદિ નીચે પ્રમાણે ભણી જવા.

આપોહિષ્ટેતિ તિસૃણું અંબરીષઃ
 સિંધુદ્રોપકૃષિઃ આપો દેવતા ગાયત્રી-
 છંદઃ માર્જને વિનિયોગઃ ।

આ ભણ્યા પછી જમણા હાથમાં દર્ભ લઈ
 નદી વિગેરેમાંથી ડાબા હાથમાં જળ રાખી તેમાંથી
 દર્ભવડે નીચેના ૬ પદવાળાં મંત્ર ભણી, પહેલા ત્રણ

પદ્મથી માથે, બીજા ત્રણ પદ્મથી છાતીએ અને ત્રીજા ત્રણ પદ્મથી નીચે પાણી છાંટવું. તે આ પ્રમાણે.

ૐ આપોહિષ્ઠામયોભુવ સ્તાનઽ
ઉર્જેદધાતન । મહેરાણાય વ્યક્ષસે ।
ૐ યો વઃ શિવસ્તમો રસઃ । તસ્ય
ભાજયતેહનઃ ઉશતીરિવ માતરઃ
ૐ તસ્માઅડરંગમામયોયસ્ય ક્ષયાયજિ-
ન્વથ । આપોજનયથાચનઃ ॥

આ પ્રમાણે ભણી માર્જન કરવું. પછી મંત્રાચ-
મન કરવું. તેના કષ્ટ્યાદિ નીચે પ્રમાણે ભણી જવા.

સૂર્યશ્ચ મેતિ મંત્રસ્ય યાજ્ઞવલ્ક
ઉપનીષદઃ કૃષિઃ । સૂર્યમન્યુમન્યુપતયે ।
રાત્રિશ્ચ દેવતા । પ્રકૃતિચ્છંદઃ । મંત્રા-
ચમને વિનિયોગઃ ॥

આટલું ભણ્યા પછી જમણા હાથમાં જળ લઈ
ડાબો હાથ ઉપર રાખી નીચેનો મંત્ર ભણીને પી
જવું. તે આ પ્રમાણે.

સૂર્યશ્ચ મામન્યુશ્ચ મન્યુ પતયશ્ચ
 મન્યુ કૃતેભ્યઃપાપેભ્યો રક્ષંતાં યદ્રાગ્યા-
 પાપમદાર્પિં મનસાવાચાહસ્તાભ્યાં પદ્-
 ભ્યામુદરેણુ શિશ્નારાત્રિસ્તદવલુંપતુ ॥
 યત્કિંચિદ્ દુરિતં મયિઈદમહં મામૃત-
 યોનૌ સૂર્યે જ્યોતિષિ જુહોમિ સ્વાહાઃ।
 ઈતિજલંપ્રાશય ॥

આટલું ભણ્યા પછી જળ પી જવું એટલે મંત્રા-
 ચમન થાય. પછી ત્રણ વખત અગાઉ પ્રમાણે આચ-
 મન કરવાં.

પછી “સુમિત્રિયા” એ મંત્રના ઋષ્યાદિ ભણી
 જવા. તે આ પ્રમાણે.

સુમિત્રિયાઈત્યર્દ્ધમંત્રસ્ય પ્રજાપતિ-
 ઋષિઃ આપોદેવતાઃ યજુશ્છંદઃ જલ-
 દાને વિનિયોગઃ સુમિત્રિયાનઽઆપઽ
 ઔષધયઃ સંતુ ॥

આ અર્થે મંત્ર ભણી જળ લેવું. પછી “દુર્મિ-

ત્રિયા” એ ઉત્તરાર્ધ મંત્ર ભણીને તે હાથે પદ્મે ધરતી ઉપર નાંખી દેવું. તે મંત્ર આ પ્રમાણે (પ્રથમ તેના ઋષિછંદાદિક ભણી જવા.)

દુર્મિત્રિયા ઈત્યુત્તરાર્ધ મંત્રસ્ય
પ્રજાપતિ ઋષિઃ આપોદેવતા યજુશ્છંદઃ
જલપ્રક્ષેપણે વિનિયોગઃ દુર્મિત્રિયાસ્ત
સ્મૈ સંતુ યો ડરમાન્ દ્વેષ્ટિ યં ચ વ્યયં
દ્વિષ્મઃ ॥

આટલો મંત્ર ભણી જળ હાથ પદ્મે નાંખી દેવું. પછી “અધમર્ષણ” કરવું તેના “ઋષિછંદઃ” આ પ્રમાણે પ્રથમ ભણી જવા.

દ્રુપદાદિવૈત્યસ્ય પ્રજાપત્યશ્ચિસર-
સ્વત્યઃ ઋષયઃ । આપોદેવતા અનૃદ્રુ-
પશ્ચંદઃ । અધમર્ષણે વિનિયોગઃ ॥

આટલું ભણી ગયા પછી જમણે હાથ ગાયના કાન સરખો કરી તેમાં જળ નાંખી નાસિકાના અગ્ર-ભાગ આગળ (દ્રુપદ) મંત્ર ભણી જમણા નમસ્કોગ-

માંથી પાપ પુરૂષને નીસરતો કદથી તે જળ જોયા વગર હાથે પાણે ધરતી ઉપર નાખી દેવું. તે આત્રી રીતે.

ૐ દ્રુ પદાદિવ મુમુચ્યાનઃ । સ્વિત્તઃ-

સ્નાતો મત્તાદિવ । પૂતં પવિત્રેણુ
વાજ્યમાપઃ શુધન્તુમૈનસઃ ॥

તે પછી ઉભા થઈને અંગુઠા અને તર્જની એ બન્ને પરસ્પર અડે નહીં એમ પસળીમાં જળ ભરી (ગાયત્રી) મંત્ર વડે સૂર્યની સામે જળમાં અથવા પવિત્ર સ્થળમાં ઊંચા ત્રણ વાર અર્ધ્ય દેવા એના મંત્ર.

ૐ ભૂભુવઃ સ્વઃ ૐ તત્સવિતુર્વરેણ્યં
ભર્ગો દેવસ્ય ધીમહિ ધિયો યોનઃ પ્રચોદ-
યાત ॥

આ મંત્રથી ત્રણ અર્ધ્ય આપવા. જો અતિકાળ થયો હોય તો ચાર અર્ધ્ય આપવા. આ અર્ધ્ય આપી રહ્યા પછી જમણા હાથ પોતાના જમણા નાક, નેત્ર અને કાનને અડાડવા. બધા અર્ધ્ય આપી રહ્યા પછી “અસાવાહિત્યો બ્રહ્મ” આ વાક્ય બોલી જળથી પ્રદક્ષિણા કરવી. પછી ત્રણ વખત આચમન કરવાં.

પછી બન્ને હાથ સ્વસ્તિક (સાથિયાને) આકારે કરી તે નીચે પ્રમાણે “ઋષિઃ છંદઃ” સહિત ચાર મંત્ર બોલી ઉપસ્થાન કરેલું.

ઉદ્વયમુદ્વત્યમિતિદ્વયોઃ પ્રસ્કણ્વઋષિઃ
 સૂર્યોદેવતા । અનુષ્ટુપ્છંદઃ । ચિત્રં દેવા-
 નામિતિ આંગીરસઃ કૃત્સઋષિઃ । સૂર્ય-
 દેવતા । ત્રિષ્ટુપ્છંદઃ । તત્ત્યક્ષુરિત્યસ્ય-
 દ્વ્યંગાથર્વઋષિઃ । સૂર્યોદેવતા પુરઉશ્ચિ-
 ક્ષંદઃ ઉપસ્થાનેવિનિયોગઃ । ઉદ્વયં તમ-
 સસ્પરિસ્વ. પશ્યંતઉત્તરમ્ ॥ દેવં દેવ-
 ત્રાસૂર્યમગન્મ જ્યોતિરૂત્તમમ્ ॥ ૧ ॥
 ઉદ્વત્યં જતવદસં દેવં વ્વહાતકેતવઃ । દ્રશે-
 વિશ્વાયસ્યેમ્ ॥ ૨ ॥ ચિત્રં દેવાનામુદ-
 ગાદનીકં ત્યક્ષુમિત્રવ્વરુણસ્યાગ્નેઃ આ-
 પ્રાઘાવાપૃથિવી અન્તરીક્ષં સૂર્ય આત્મા
 જગતસ્તસ્થપશ્ચ ॥ ૩ ॥ તત્ત્યક્ષુર્દેવ-

હિતં પુરસ્તાચ્છુકમુચ્યરત્ । પશ્યેમ
 શરદઃશતં જ્વેમ શરદઃશતં શ્રૃણુયામ-
 શરદઃ શતપ્રજ્યામશરદઃ શતમહીનાઃ
 સ્યામશરદઃ શતમ્ભૂયશ્ચ શરદઃ
 શતાત્ ॥ ૪ ॥

આવી રીતે ઉપસ્થાન કર્યા પછી અગાઉ પ્રમાણે
 એક આહીં પ્રાણાયામ કરવો. તે પછી ગાયત્રી જપ
 કરવો. તેમાં પ્રથમ ગાયત્રીનું આવાહન અને ઉપસ્થાન
 કરવું તેના મંત્ર નીચે પ્રમાણે.

તેજોસીત્યસ્ય પરમેષ્ઠી પ્રજાપતિ
 ઋષિઃ આજ્યં દેવતા યજુશ્છંદઃ ગાય-
 ત્ર્યાવાહને વિનિયોગઃ ॐ તેજોસિશુકમ-
 સ્યમૃતમસિધામનામાસિ પ્રિયં દેવના
 મનાધૃષ્ટદેવય જનમસિ ॥ પરોરજસ
 ઈતિ વિમલઋષિઃ । પરમાત્મા દેવતા ।
 અનુષ્ટુપ્છંદઃ । ગાયત્ર્યુપસ્થાને વિનિ-

યોગઃ। ગાયત્ર્યસ્યેકપદીદ્વિપદી ત્રિપદી
ચતુષ્પદપદસિ નહિપદસ્યે નમસ્તે
તુરીયાય દર્શનાય પદાય પરોરજસ્યે
સાવદોમ્ ॥

પછી ડિભા રહી અથવા બેસીને જમણે હાથ
વચ્ચથી વા ગોમુખીએ ઢાંકી ધ્યાનપૂર્વક મનમાં
એક સો આઠ અથવા અઠ્યાવીશ કે દશ ગાયત્રીનો
જપ કરવો. જપ કર્યા અગાઉ ગાયત્રીના એક વખત
ઋષિછંદ" ભણી જવા તે આ પ્રમાણે.

ગાયત્ર્યા વિશ્વામિત્રઋષિઃ । સવિ-
તાદેવતા ગાયત્રીછંદ । જપે વિનિયોગઃ।

પછી ડાબા હાથમાં જળ લઈ જમણા હાથથી
ચોતરફ સંધ્યાનું વિસર્જન કરવું. તેનો મંત્ર નીચે
પ્રમાણે.

ઉત્તમેશિખરે જાતે ભૂમ્યાં પર્વત-
મૂર્ધનિ । બ્રાહ્મણૈરભ્યનુજ્ઞાતે ગચ્છદેવિ
યથાસુખમ્ ॥ દેવાગાતુવિદોગાતુવિત્વા

ગાતુમિત । મનસરુપતઃમન્દેવયજ્ઞ
સ્વાહાઽવ્યતિધાઃ ॥ ૨ ॥

આ યે મંત્રોથી સંધ્યાનું વિસર્જન કરવું. પછી
“ॐ ભદ્રનો વાતઃ યમનઃ” એ પદ ત્રણ વાર બોલી
જમણા હાથ તરફથી એક આંટા ફરવા. પછી નીચેનો
મંત્ર ભણી ચારે દિશાએ પગે લાગવું. તે મંત્ર આ
પ્રમાણે.

આ સત્યલોકાદાપાતાલા દાલોકા—
લોક પર્વતાત્ । યે સંતિ બ્રાહ્મણા દેવા-
સ્તેભ્યો નિત્યં નમોનમઃ ॥ ૧ ॥

પછી યે વખત આચમન કરવું. પછી હાથમાં
પાણી રાખી નીચેનો મંત્ર ભણી પાણી મૂકવું તે
આ રીતે.

અત્રાઘં કૃતેન અનેન યથાસંખ્યા
ગાયત્રીજપસહિતેન શ્રીપ્રાતઃસંધ્યાખ્યે-
નકર્મણુ શ્રીભગવાન બ્રહ્મસ્વરૂપી સ-
વિતાદેવતા પ્રીયતામ્ ॥

૨ ॥ ઇતિ પ્રાતઃસંધ્યા ॥

भंगलायराणु.

ॐकारं बिन्दु संयुक्तं, नित्यं व्यायन्ति योगिनः ।
कामदं मोक्षदं यैव, ॐकाराय नमो नमः ॥
सर्वदा सर्वदायेषु, नास्ति तेषामभंगतम् ।
येषां हृदिस्थो भगवान्, भंगलाय तनो हरिः ॥

नमोऽस्त्यनन्ताय सहस्रभूर्तये,
सहस्रपादाक्षि शिरोऽर्णाहवे ।
सहस्रनाम्ने पुत्राय शाश्वते,
सहस्र डोटी युगधारिणि नमः ॥

यं ब्रह्मावर्णेन्द्रद्रुमरुतः स्तुन्वन्ति दिव्यैः स्तवैः ।
वेदः सांगपदक्रमोपनिषद्गर्ग्यन्ति यं सामगाः ॥
ध्यानावस्थित तद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनो
यस्यां तं न विदुःसुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः

सत्यव्रतं सत्यपरं त्रिसत्यं,
सत्यस्य योनिं निहितं य सत्यैः
सत्यस्य सत्य ऋतसत्यनेत्रं,
सत्यात्मकं त्वां शरणं प्रपद्ये.

ત્વમેવ માતા ચ પિતા ત્વમેવ,
 ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ;
 ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ,
 ત્વમેવ સર્વં મમ દેવદેવ.
 કાંચેન ગ્રાયા મનસેન્દ્રિયૈર્વા,
 બુદ્ધયાત્મના વા પ્રકૃતેઃ સ્વભાવાત્;
 કરોમિ યદ્વત્સકલં પરસ્મૈ
 નારાયણાયેતિ સમર્પયામિ.

અજ્ઞાતપક્ષા ઇવ માતર ખગાઃ
 સ્તન્યં યથા વત્સત્તરાઃ શુધાતર્કિઃ
 પ્રિયં પ્રિયંવાવ્યુષિતં વિષણુણા,
 મનોઽરં વિદ્વાક્ષ દ્દદૃક્ષતે ત્વામ્.

સર્વં ઽત્ર સુખિનઃ સન્તુ સર્વે સન્તુ નિરામયાઃ
 સર્વે ભદ્રાણિ પશ્યન્તુ મા કશ્ચિદ્ દુઃખમાનુયાતઃ
 ૐ વિશ્વાનિ દેવ સવિતર્દુરિતાનિ પરાસુવ,
 યદ્ભદ્રં તન્નઽઆસુવ.

શ્રી ઃણ્ણાર્પણ.

ભીષ્મ દ્રોણતટા જયદ્રથજલા ગાંધારનીસોત્પલા,
 શલ્યગ્રાહવતી કૃપેણ વહની કર્ણેન વેણાકુલા
 અશ્વત્થામ વિકર્ણધોરમકરા દુર્યોધનાવર્તિની,
 સાત્તીર્ણા ખલુ પાંડવે રણનદી કેવર્તુકઃ કેશવઃ

સર્વોપનિષદો ગાવો દોઝ્યા ગોપસનન્દનઃ,
 પાર્થો વત્સ સુધીર્ભોક્તા દુઝ્યં ગીતામૃતં મહતઃ
 પ્રપન્નપારિજ્ઞતાય તોત્રવંત્રૈકપોણ્યે,
 જ્ઞાનમુદ્રાય કૃષ્ણાય ગીતામૃતં દુહૈનમઃ
 વસુદેવસુતં દંવં કંસચાણૂરમહંનમ્
 દેવકી પરમાનહં કૃષ્ણં વદે જગદ્ગુરમ્.

વેદીક પ્રાર્થના.

ભદ્રં કર્ગેભિઃ શ્રુણુયામ્દેવા ભદ્રપશ્યે માક્ષભિર્યજત્રાઃ,
 સ્થિરૈરંગૈસ્તુષ્ઠવાધુંસસ્તનૃભિર્વ્યશેમહિ દેવહિતંયદ્વાયુઃ
 આ અહ્નન્ પ્રાહ્યગો અહ્નવર્યસી જ્ઞયતામ્, આ રાષ્ટ્ર
 રાજન્યઃ,

શૂર ઇષવ્યોઽતિવ્યાધી મહારથો જ્ઞયતામ્,
 દોઝ્ઘીધેનુર્વેદિહઃ
 નડ્વા નાશુઃ સપ્તિઃ પુરન્ધર્યાષા, જિજ્ઞૃષું રથેષ્ઠાઃ સમ્યેયો,
 યુવાસ્ય યજમાનસ્ય વીરો જ્ઞયતામ્, નિકામે નિકામે ન
 પજન્યાઃ

વર્ષતુ ફલવત્યા ન ઓપધયઃ પચ્યન્તાં, યોગક્ષેમો નઃ
 કલ્પાતમ્:

ૐ દ્વાઃ શાન્તિરન્તરિક્ષઃ શાન્તિઃ પૃથિવી શાન્તિ
 રાપઃ, શાન્તિરોપધયઃ શાન્તિઃ વનસ્પતયઃ શાન્તિઃ
 ઊર્વિષ્યે દેવાઃ શાન્તિર્બ્રહ્મશાન્તિઃ સર્વઃ શાન્તિઃ
 શાન્તિરેવ શાન્તિઃ સામાશાન્તિરોધિ ૐ શાન્તિઃ
 શાન્તિઃ શાન્તિર્બ્રહ્મશાન્તિ

श्री स्तवपञ्चस्तोत्रम्

नमस्ते सने सर्वलोकाश्रयाय नमस्ते त्रिने
विश्वरूपात्मकाय
नमोऽद्वैततत्त्वाय भुक्तिप्रदाय नमो ब्रह्मणे व्यापिने
निर्गुणाय. (१)

त्वमेकं शरण्यं त्वमेकं वरेण्यं त्वमेकं जगत्कारणम्
विश्वरूपम्
त्वमेकं जगत्कर्तृं पातृं प्रहृत् त्वमेकं परं निश्चितं
निर्विकल्पम्. (२)

भयानां भयं बीषणं बीषणानां गतिः प्राणिनां
पावनं पावनानाम्
महाम्यै पदानां नियन्तृ त्वमेकं परेषां परं रक्षणं
रक्षणानाम्. (३)

परेश ! प्रभो ! सर्वरूपाविनाशिन निर्देश्य सर्वेन्द्रि
या गम्य सत्यः

अचिन्त्याक्षर ! व्यापका व्यक्ततत्त्वाजपा भास-
काधीश ! पायादपायात्. (४)

त्वदेकं स्मरामस्तेकं भजामस्तेकं जगत्साक्षिरूपं
नमामः.

सदेकं विधानं निरासम्भभीशं भवाम्भोधिपोतं
शरण्यं व्रजामः (५)

प्रातः स्मरण्यम्

प्रातः स्मरामि हृदि संस्पृष्टात्मरवं,
सन्ध्यासुषा परमहंसगतिं तुरीयम्;
यत्स्वप्नजगरमुषुषितमवैति नित्यं,
तद्व्यहं निष्कलमहं न य भूत संघः (१)

प्रातर्भोजमि मनसो वयसामवाच्यं,
वायो विमान्ति निषिन्ना यदनुश्लेषु;
यन्नेति नेति वयनैर्निर्गमा अवोचु,
स्तं देवदेव मज्जमयुत माहुरज्यम्. (२)

प्रातर्नमामि तमसः परमर्कवर्णं,
पूर्णं सनातनपदं पुद्गोत्तमाज्यम्;
यस्मिन्निहं जगदशेषमशेष भूर्ता,
रज्जवां सुजगमिव प्रतिभासितं च (३)

प्रातः स्मरामि गणुनाथमनाथमन्धुं,
सिन्दुरपूरपरिशोभितगण्डयुग्मम्;
उद्गण्डविघ्नपरिणन्दनचण्डहण्ड,
भाण्डलाहिसुरनायक वृह वन्धम्. (४)

प्रातर्नमामि महिषासुरचण्डमुण्ड,
शुभासुरप्रमुण्डहत्यविनाशहक्षाम्;
अलैन्द्रद्रुमुनिमोहनलोत्तरीलां,
यंतीसमस्तसुरभूतिभनेकश्याम. (५)

પ્રાતઃ સ્મરામિ ભવભીતિહરં સુરેશં,
 ગંગાધરં વૃષભવાહનમભિષેકેશમ્;
 ખડ્ગાંગરાસવરહાભયહસ્તમીશં,
 સંસારરોગહરમૌષધમદ્વિતીયમ્. (૬)

પ્રાતઃ સ્મરામિ ભવભીતિમહાર્તિશાન્ત્યૈ,
 નારાયણં ગરુડવાહનમબ્જનાભમ્;
 ગ્રાહાભિમૂતવરવારણમુક્તિહૃતું,
 ચક્રાયુધં તરુણવારિજપત્રનેત્રમ્. (૭)

નમઃ સવિત્રે જગદેકચક્ષુષે,
 જગત્પ્રસૂતિસ્થિતિનાશહૃતવે;
 ત્રયીમયાય ત્રિગુણાત્મધારિણે,
 વિરચિનારાયણશંકરાત્મને. (૮)

શંકરં શંકરાચાર્યં કેશવં બ્રાહ્મરાયણમ્;
 સૂત્રભાષ્યકૃતૌ વન્દે ભગવન્તૌ પુનઃ પુનઃ (૯)

નમોઽસ્ત્વનંતાયસહસ્રમૂર્તયે, સહસ્રપાદાક્ષિશિરોરૂપાહવે.
 સહસ્રનામ્ને પુરૂષાય શાશ્વતે, સહસ્રકોટીયુગધારિણેનમઃ;

ॐ

तत्सत् परमात्मने नमः

श्री गणेशाय नमः

ॐ कारं मिन्दु संयुक्तं नित्यं ध्यायति योगिनः,
कामहं मोक्षहं चैव ॐ काराय नमो नमः
ॐ सहनाववतु सहनैः सुनक्तु सखीयैः,
करवावहै तेजस्विना वधी त भस्तु मा विद्विषावहै.
ॐ शांतिः शांतिः शांतिः.

शिवपूजन विधि

(आचमन प्राणायाम करी नीयेना मंत्र भागवता)

(१) ॐ स्वस्तिनऽ धन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्तिनः
भूषाविश्ववेहाः स्वस्तिनस्ताक्ष्योऽ अरिष्ट नेभिः
स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु

(२) भद्रं कर्णेभिः शृणुयामहे वा भद्रं पश्ये माक्षभि-
र्यजत्राः

स्थिरं रं गैस्तुष्टुवा (गुं) सस्तनूभिर्व्यशेमहि
देवहितं जहायुः

नमस्काराः

श्रीमन्महा गणाधिपतये नमः. धृष्टदेवताभ्यो
 नमः, कुत्रदेवताभ्यो नमः, ग्रामदेवताभ्यो नमः,
 स्थानदेवताभ्यो नमः, वास्तुदेवताभ्यो नमः,
 वाणीहिरण्यगर्भाभ्यां नमः, श्रीलक्ष्मीनारा-
 यणभ्यां नमः, श्रीविष्णुमहेश्वराभ्यां नमः,
 शयीपुरंदराभ्यां नमः, मातापितृयरणुकमलाभ्यां
 नमः, सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः, सर्वेभ्यो आत्मणेभ्यो
 नमो नमः, निर्विघ्नमस्तु

सुमुष्णैकहन्तश्च कपित्थो गजकर्णिकः,
 लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो गणाधिपः,
 धूम्रकेतुर्गणान्यक्षो भास्वद्रोगज्जनन
 दाहशौ तानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि
 विचारमे विवादे च प्रवेशे निर्गमे तथा
 संध्यामे संकटे चैव विघ्नस्तस्य न ज्ञयते
 शुक्लांबरधरं देवं शशिवर्णं यतुर्भुजम्
 प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये
 अम्बीप्सितार्थं सिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरासुरैः
 सर्वविघ्नहरस्तस्मै गणाधिपतये नमः
 सर्वभंगक्षमांगदये शिवे सर्वार्थसाधिके
 शरण्ये त्र्यम्बके गौरि नारायणि नमोऽस्तु ते

સર્વદા સર્વકાર્યેષુ નાસ્તિ તેષામમંગલમ્
 યેષાં હૃદિસ્થો ભગવાન્ મંગલાયતનો હરિઃ
 તદેવ સુખં સુહૃતં તદેવ તારામણં ચ દ્રુમણં તદેવ
 વિદ્યામણં દેવમણં તદેવ લક્ષ્મીપતે તે હૃદયુગં સ્મરમિ
 ત્તામસ્તેષાં જયસ્તેષાં કુતસ્તેષાં પરાજયઃ
 યેષાં મિત્રીવર રયામો હૃદયસ્થો જનાર્હનઃ
 યત્ર યોગીશ્વરઃ કૃષ્ણો યત્ર પાર્થો ધનુર્વરઃ
 તત્ર શ્રી વિજયો ભૂતિધ્રુવાનીતિર્મતિર્મમ
 સર્વેશ્વારભકાર્યેષુ ત્રયસ્ત્રિભુવનેશ્વરાઃ
 દેવા દિશંતુ નઃ સિદ્ધિં અભિશાનજનાર્હનાઃ
 વિનાયકં ગુરુ ભાતું અભિવિષ્ણુમહાશ્વરા ન
 સરસ્વતીં પ્રાણમ્યાહો સર્વં કાર્યાર્થસિદ્ધયે.

જનોહના મંત્ર, સૂચને દખાડીને પંડરવી.

ॐ યજ્ઞોપવિતં પરમં પવિત્રં
 પ્રજાપતેર્યજ્ઞં પુરસ્તાત
 આયુષ્યમગ્ર્યં પ્રતિમુચ્યશુભ્રં
 યજ્ઞોપવિતં ભક્તમસ્તુ તેજઃ

અત્રાધ મહામાંગલ્યપ્રદે, અમુકમાસે, અમુક
 પક્ષે, અમુકતિથૈ. અમુકવાસરે મમોપાત્ત દુરિતક્ષ-
 યાર્થ, શ્રીશિવમાનસપૂજનમહં કરિષ્યે—

ॐ ધ્યાયેન્નિત્યં મહેશં રજતગિરિનિભં ચાર્ચ્યં દ્રાવતં સં
 રત્નાકલ્પોજ્જવલાંગં પરશુમૃગવરાભીતિહસ્તં પ્રસન્નં;

पद्मासीनं समन्तात्स्तुतममग्गणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं
विश्वान्वं विश्ववचं निषिञ्जमयद्भिरप्यवकत्रं त्रिनेत्रं ।

शिवनी मानसिक पूजा

शिवविहीन-कर्म

रत्नैः दृढिपतमासनं हिमजलैः, स्नानं च दिव्याम्बरं ।
नानारत्नावलम्बितं मृगमहा-भोगाङ्कितं यदनं ॥

जलतीयपद्मिद्वयपत्रराशितं, पुष्पं च धूपं तथा ।
दीपदेवद्वयानिविधं पशुपते ! हृत्कल्पितं गृह्यताम् ॥१॥

सौवर्गं मणिभण्डरत्नमयते, पात्रे द्रुतं पायसं ।

लक्ष्यं पयविधं पयोदधियुतं रत्नाङ्कितं पायसं ॥

शाङ्कानामयुतं जलं रुचिकरं, कर्पूरभण्डोज्ज्वलं ।

ताम्बूलं मनसा मया विरचितं, लक्ष्या प्रभो स्वीकुरु

ध्वजं यामर्योर्युगं व्यञ्जनकं, आहारीकं निर्मलं ।

वीणाविरीभृदङ्गडादलकला, गीतं च नृत्यं तथा ।

साष्टाङ्गं प्रायुतः स्तुतिर्गङ्गुविधा, ह्येतत्समस्तं मया ।

स कल्पेन समर्पितं तव विभो, पूज्यगृहाण प्रभो ॥३॥

आत्मात्वाङ्गिरञ्ज मतिः सहचराः प्राणाः शरीरगृहा

पूज्य ते विषयोपभोगरचना, निद्रासमाधिस्थितिः ॥

संचारः पदयोः प्रहक्षिण्विधिः स्तोत्राणि सर्वाङ्गिरे ।

यद्यत्कर्म कुरेमिह तत्तद्विहितं, शोभा तवाराधनम् ॥४॥

एतदेव हरेपूजनं प्रतिदिनं, यो वा त्रिसंध्यं पठेत् ।

सेवाश्चोक्तयत्तुष्टयं प्रतिदिनं, पूज्य हरेर्मानसी ॥

સૌયં સૌખ્યમવાપ્તુવૃત્તિધરં, સાક્ષાદ્દર્શનમ્ ।
વ્યાસસ્તેન મહાવસાનસમયે, કૈલાસલોકં ગતઃ ॥૫૥॥

આરતી

ૐ અગ્નિદેવતા. વાનોદેવતા. સૂર્યો દેવતા, ચંદ્રમા-
દેવતા, વસવોદેવતા. રુદ્રાદેવતા દિત્યાદેવતા,
મરુતોદેવતા, વિશ્વેદેવોદેવતા, બૃહસ્પતિદેવતેન્દ્રો
દેવતા વરુણો દેવતા

દેવ્યા આતિ

પ્રવરાતીર નિવાસિનિ નિગમ પ્રતિ પાદે
પારાવાર વિહારિણિનારાયણિ હૃદયે જયદેવી.
પ્રપંચસારે જગદ્ધારે શ્રી વિંધ,
પ્રપન્નપાલનં નિરતે મુનિ વૃદ્ધા રાઘવે, જયદેવિ.
જય મોહિનિરૂપે મામિહ જનનિ સમુદ્ધર
પતિતં ભવ કૃપે જયદેવિ ૧
દિવ્ય સુધાકર વહને કુંદો જગવત્તરહનં
પદ્મનખ નિર્જીત મહને મધુકૈટભ કહને જયદેવી.
વિકસિત પંકજ નયને પન્નગપતિશયનં
ખગપતિ વહને ગહને સંકટ વન દહને જયદેવિ ૨
મંજુરાંકિતચરણમણિ મુક્તાભરણે
કંચુકિવસ્ત્રાવરણે વક્ત્રાંબુજધરણે
શંક્રામયભયહરણે ભૂસુરસુખકરણે.
કરુણાં કુર મે શરણે ગજનકોદ્ધરણે જયદેવિ ૩

છિત્ત્વા રાહુગ્રીવાં પાસિ ત્વં વિબુધાન્
 દદાસિ મૃત્યુમનિષ્ઠં પીયૂષં વિબુધાન્
 વિહરસિ દાનવન્નદ્ધાં સમરે સંસિદ્ધાન્
 મધ્વમુનિશ્વરવરદે પાત્રય સંસિદ્ધાન્ જયદેવી ॥૪૧॥

મંત્ર પુષ્પાંજલી.

હરિઃ ૐ યજ્ઞેન યજ્ઞમયજન્ત દેવા સ્તાનિ ધર્માણિ
 પ્રથમા ન્યાસન્

તેહનાકં મહિમાનઃ સચન્ત યત્ર પૂર્વં સાધ્યાઃ સાન્તિદેવાઃ

ૐ રાજધિરાજય પ્રસહ્ય સાહિને

નમો વયં વૈશ્રવણાય કુર્મહે.

સમેકામાન્કામકામાય મહ્યં કામેશ્વરો વૈશ્રવણો દદાતુ

કુર્મેરાય વૈશ્રવણાય મહારાજય નમઃ

ૐ સ્વસ્તિ સામ્રાજ્યં ભૌજ્યં સ્વારાજ્યં વૈરાજ્યં

પારમેષ્ઠ્યં રાજ્યં મહારાજ્યમાધિપત્યમયં

સમન્તપર્યાયી સ્યાત્સાર્વભૌમઃ સાર્વાયુષ આન્તાદા

પરાર્ધાત્

પૃથિવ્યૈ સમુદ્રપર્યન્તા યા એકરાણિતિ

તદપ્યેષ શ્લોકોઽભિગીતો

મરૂતઃ પરિવેષ્ટારો મરૂતસ્યા વસન્ગૃહે

આવિક્ષિતસ્ય કામપ્રેર્વિશ્વે દેવાઃ સભાસદ ધૃતિ

ૐ વિશ્વતશ્ચશુરત વિશ્વતો મુખો વિશ્વતો બાહુરૂત

વિશ્વ તસ્મ્યાત્ સંજ્ઞાહુત્યાન્ધમતિ અમ્પત્તત્રે-
 ર્વાવાભૂમીજનય દેવ એકઃ ॐ ઇશાનઃ સર્વવિદ્યા
 નામીશ્વરઃ સર્વભુતાનાં પ્રહ્લાધિપતિ પ્રહ્લણોધિપતિ
 પ્રહ્લા શિવો મે અસ્તુ સદા શિવોમ્ ॐ નમઃશિવાય.

પ્રાર્થના

અપરાધસહસ્રાણિ ક્રિયતેડહ્નિશં મયા
 દાસોડહ્નિમિતિ માં જ્ઞાત્વા ક્ષમસ્વ પરમેશ્વર !
 આત્માહનં ન જ્ઞનામિ ન જ્ઞનામિ તવાર્ચનમ્
 પૂજનં ચ ન જ્ઞનામિ ત્વં ગતઃ પરમેશ્વર !
 અનેન પૂજનેન શ્રી સાંખસદાશિવઃ
 પ્રીયતામ્ ન મમ.

શુક્લ યજુર્વેદ રૂદ્રીના બીજે અધ્યાય

(પુરૂષ સુક્ત)

(આ અધ્યાયમાં પ્રભુના વિરાટ સ્વરૂપનું વર્ણન
 તથા પૂજન છે. પૂજન વિંગરે વાણ પ્રસંગે આ અ-
 ધ્યાય ગવાય છે; માટે પ્રાહ્લણોએ આ અધ્યાય શિ-
 ખવો જોઈએ. વળે ઠેકાણે 'પ' નો ઉચ્ચાર 'ખ' થાય છે.)
 હરિઃ ॐ ॥ સહસ્રશીર્ષા પુરૂષઃ સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્ ।
 સભૂમિગું સર્વતસ્પૃત્વા ત્ય તિષ્ઠદ્દશાહગુલમ્ ॥ ૧ ॥
 પુરૂષડ્યેવેદગું સર્વજ્ઞદ્દભૂતં જજ્ઞચ ભાવ્યમ્ ।
 ઉતામૃતત્વસ્યે શાનોજહન્તે નાતિરોહતિ ॥ ૨ ॥

ऐतावानस्य महिमातोऽन्यथायैः पूर्यः ।
 पादोस्याद्विधाभूतानि त्रि पादस्याभूतान्द्वि ॥ ३ ॥
 त्रि पादोऽर्वाऽतिहृत्पूर्यः पादोऽर्वाऽभावात्पुनः
 ततो विष्णुवद् व्यक्तामत्सारानानशनेऽ अमि ॥ ४ ॥
 ततो विष्णोऽन्यत विष्णोऽ अविपूर्यः ।
 सज्जतोऽत्यरिः पूर्यत पूर्यद्भूमिमथैः पुरः ॥ ५ ॥
 तस्माद्विज्ञात्सर्वं हृतः सम्भृतम्पृथग्द्विगुण्यम् ।
 पशुंस्तौ श्वेकं वायुं व्यानां गण्ड्यान्त्राम्भ्याश्च जे ॥ ६ ॥
 तस्माद्विज्ञात्सर्वं हृतः ऋचः सामानि जज्ञिरे ।
 छन्दागु सज्जज्ञिरे तस्माद्विज्ञुस्तरम्भाहन्तयत ॥ ७ ॥
 तस्माद्विज्ञाऽन्यन्तजे कुंभेऽ भयादतः ।
 गांश्च हज्जज्ञिरे तस्मात्तस्माद्विज्ञताऽन्यन्तयतः ॥ ८ ॥
 तं जज्ञिरेऽर्वाऽपि प्रौक्षन्पूर्यः पूर्यतमग्नयतः ।
 तेन देवाऽन्यन्तसाध्याऽऋषयश्च जे ॥ ९ ॥
 जत्पूर्यः व्यदधुः कतिधा व्यकल्पयन् ।
 मुष्ण क्षिमस्यासीत्क्षिप्त्वा हू क्षिभूपादाऽतिर्य्यते ॥ १० ॥
 आह्वयोऽस्य मुष्णमासीद्भाहूराऽन्यः कृतः ।
 उरितहस्यज्ज्ञेयः पद्भ्यागु रीद्रेऽ अन्यत ॥ ११ ॥
 यन्द्रमाभनसोऽन्यतः सूर्योऽ अन्यत ।
 आत्राऽवायुश्च प्राणश्च मुष्णाहग्निरन्यत ॥ १२ ॥

नाभ्याऽ आसीदन्तरिक्षगुशीभ्योर्ध्वैः समवर्त्तितः ।
पद्भ्यांभूमिर्द्दिशः श्रोत्रात्तथात्रोकाऽअकदम्पयन् ॥ १३ ॥

जत्पुत्रपेण हृषिषाद्यायज्ञमतवन्त ।
व्यसन्तोऽस्या सीहान्नयद्ग्री भ्रमत् धूमःशरद्भविः ॥ १४ ॥

सप्तास्यासन्नपरिधयस्त्रिः सप्तसन्धिः कृताः ।
देवाग्धृधज्ञन्तन्नवानाऽअभन्तन्नपुत्रभ्रपशुम् ॥ १५ ॥

जज्ञेनजज्ञमयजन्तदेवास्तानिधर्मर्षिप्रथमान्न्यासन
तेहनाडम्भहिमानः सयन्तजत्रपूर्वे साध्याः सन्ति
देवाः १६ ॥

अद्भ्यः सम्भृतः पृथिव्यैरसार्यविवश्वकर्मणः
समवर्त्तितग्रे ।
तस्यत्त्रष्टाविवहधद् द्रूपमेतितन्मर्त्यस्यदेवत्व
भान्ननमग्रे ॥ १७ ॥

वेहाहमेतग्पुत्रभ्रमहान्तमादित्यवर्णन्तमसः परस्ता
तमेवविदित्वातिमृत्युमेतिनान्न्यपन्थाविवधतेयनाय १८
प्रजपतिश्चरतिगर्भे अन्तरज्जयमानो बहुधा
विवज्यते ।

तस्य जेनिभपरिपश्यन्ति धीरास्तस्मिन्नहृतस्थु-
भ्रुवतानिविश्वा ॥ १९ ॥

जेदेवेऽभ्यऽयातपतिजेदेवानाम्पुनरहितः ।

पूर्वजेदेवेऽभ्योऽनतो नमोऽथायऽभ्यास्ये ॥ २० ॥

इयम्प्राह्म-जनयन्तो देवा अयेतदभ्युवन ।

नस्तैवम्प्राह्मणोऽपिवात्तस्यदेवाऽयसन्नवशे ॥ २१ ॥

श्रीऽयन्तसुक्ष्मीऽयपत्न्या वारारत्रेपाऽर्चनक्षत्राणि

इयमश्निश्चनैऽयात्तम् ॥

ह्येषान्निपाणामुम्भऽपाणुसर्वलोकम्भऽप्याणु ॥ २२ ॥

(समाप्तम्)

—:—

श्री इद्र सुक्त.

—:—

हरिः ॐ नमस्तै इद्रमन्यवऽडिते । त ह्यपर्व नमः,

आहुभ्यामुत ते नमः ॥ १ ॥ याने इद्र शिवा तव

र्यारोपापकाशिनी तथा न स्तन्वा शन्तमयागिर-

शन्ताभियाऽशीहि ॥ २ ॥ यामिषु गिरिशन्तादस्ते

भिभर्त्यस्तवे ॥ शिवां गिरित्रतां इद्र भादि ः सीः

पुश्वं जगत ॥ ३ ॥ शिवेन वयसात्वा गिरिशान्छा

व्वहामसि यथानः सर्वभिर्गृहयक्ष्म ः सुमना

असत् ॥ ४ ॥ अय्यवा य ह्यि वक्ता प्रथमो

ह्येयमिषः अर्ही च सर्वान् जलयन् सर्वान्धियात्

धान्योधरायीः परासुव ॥ ५ ॥ असौयस्ताम्रा अरु-
 षुडित मण्डुः सुमंगलः ये येन : इद्रा अभितो
 हिक्षुश्रिताः सहस्रशो वैषा : ह्येडमहे ॥ ६ ॥
 असौयोवसर्पति नीलग्रीवो विबोहितः उतैतंगापा
 अदश्नदन्तदश्नन्नुहस्यः सदष्टो मृदयातिनः ॥ ७ ॥
 नमोस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय भीदु पे अथोड-
 येअस्य सत्त्वानोडतेव्योडरन्नमः ॥ ८ ॥
 प्रमुं य धन्वस्त्वमुमयो रात्न्येज्ज्यभि याश्चत
 दस्तडपवः परातामगवोव्वप ॥ ९ ॥ विज्ज्य
 धनुः डपहिना विशदयोभाणुना डित ॥ अने-
 शन्नस्य याडपयड्याभुरस्यतिपङ्गाधिः ॥ १० ॥
 यानं ह्येतिर्मी दुष्टमहस्तेभभूव ते धनुः । तया-
 स्मभान् निवध्वतस्त्वमयक्षमयापरिभुज ॥ ११ ॥
 परि ते धन्वन्ता ह्येतिरस्मान् वृणुडतु विध्वतः अथो
 य धपुधि स्तवारो अस्मन् निवेहि तम् ॥ १२ ॥
 अवतत्य धनुर्द्ध : सहस्राक्ष शतपुधे निशीर्ग
 शल्यानां मुष्णा शिवो नः सुमना भव ॥ १३ ॥
 नमस्तुड्यायुधायाना तताय धृष्ण ते डिमा व्या
 मुत ते नमो आहुव्यां तव धन्वन्ते ॥ १४ ॥
 मानां महान्त मुत माना अर्लडंभा न डिक्षंत मुत-
 मानडडिक्षितम् माना वधीः पितरं मोत मातरं मानः
 प्रिया स्तन्वो इद्र शीरिष ॥ १५ ॥ मान स्तोडे तनये

માન આયુષિ માનો ગોષુ માનો અશ્વેષુ શીરિપઃ
 માનો વિરાન્ રૂદ્ર ભામિનો વધીર્હવિષ્મંતઃ સદ્ભિત્વા
 હવામહં ॥ ૧૬ ॥ નમો હિરણ્ય બાહવે સેનાન્યે
 દિશાં ચ પત્યે નમો નમો વૃક્ષેભ્યો હરિકેશેભ્યઃ
 પશૂનાં પત્યે નમો નમઃ શાષ્પંજરાય ત્વષીમતે
 પૃથ્વીનાં પત્યે નમો નમો હરિકેશાયોપત્નીતિને પુષ્ટાનાં
 પત્યે નમઃ ॥ ૧૭ ॥ નમઃ ભદ્રુશાય વ્યાધિનંડ
 નાનાં પત્યે નમો નમો ભવસ્ય હૃત્યૈ જગતાં પત્યે
 નમો નમો રૂદ્રાયાતતાયિને ક્ષેત્રાણાં પત્યે નમો નમઃ
 સૂતાયા હન્ત્યૈ વનાનાં પત્યેનમઃ ॥ ૧૮ ॥ નમો
 રાહિતાય સ્થપત્યે વૃક્ષાણાં પત્યે નમો નમો
 ભુવન્ત્યે વારિવ સ્ફુતા યોપધીનાં પત્યે નમો નમો
 મત્રિગં વાણિજ્ય ક્ષાણાં પત્યે નમો નમઃ ઉચ્ચૈર્ધૌ
 પાયાં કન્દ્યંતં પત્નીનાં પત્યે નમઃ ॥ ૧૯ ॥
 નમઃ કૃત્સ્નાયતયા ભાવને સત્ત્વનાં પત્યે નમો નમઃ
 સદ્માનાય નિવ્યાધિનંડ આઘ્યાધિનીનાં પત્યે નમો
 નમો નિષંગિગં કુકુભાય સ્તેનાનાં પત્યે નમો નમો
 નિચેરં પરિચરાયારણ્યાનાં પત્યે નમઃ ॥ ૨૦ ॥
 નમો વંચંતં પરિ વંચંતં સ્તાયેનાં પત્યે નમો નમો
 નિષંગિણં ઇપુ ધિમતે તસ્કરાણાં પત્યે નમો નમઃ
 સૃકાયિભ્યો જધા ૨ સદ્ભ્યોમુણ્ણતાં પત્યે નમો નમો
 ડસિમદ્ભ્યોતપ્તં ચરદ્ભ્યો વિકૃતાનાં પત્યે નમઃ

॥२१॥ नमः डिण्णीपिण्णं गिरिवराय दुल्लुंयानां पतये
 नमो नमः पुपुमहब्बो धन्वागिब्बश्चवो नमो नमः
 आतन्वानेब्बः प्रतिद्वानेब्बश्चवो नमो नमः आय-
 ष्हब्बोऽस्यहब्बश्चवो नमः ॥ २२ ॥ नमः विस्स-
 ष्हब्बो विव्वहब्बश्चवो नमो नमः स्वप्पहब्बो
 ज्जप्पहब्बश्चवो नमो नमः शयानेब्ब आसीनेब्बश्चवो
 नमो नमः स्तिप्पहब्बो धावहब्बश्चवो नमः ॥ २३ ॥
 नमः समाब्बः समापतिब्बश्चवो नमो नमोऽव्वेब्बो-
 ऽव्वपतिब्बश्चवो नमो नमः आव्यावितीब्बो विवि-
 व्वन्तीब्बश्चवो नमो नमः उगाणाब्ब स्तु : हत्ती-
 व्वश्चवो नमः ॥ २४ ॥ नमः गण्णोब्बो गणु-
 पतिब्बश्चवो नमो नमो व्रानेब्बो व्रानपतिब्बश्चवो
 नमो नमो गृत्सेब्बो गृत्तपतिब्बश्चवो नमो नमो
 विइप्पेब्बो विव्वइप्पेब्बश्चवो नमः ॥ २५ ॥ नमः
 सेनाब्बः सेनानिब्बश्चवो नमो नमो रथिब्बो
 अरथेब्बश्चवो नमो नमः क्षत्तुब्बः सत्थलीतुब्ब-
 श्वो नमो नमो मल्लब्बो अम्मिड्डेब्बश्चवो नमः
 ॥ २७ ॥ नमस्तक्षब्बो रथडारेब्बश्चवो नमो नमः दुत्ता-
 लेब्बः उम्मारेब्बश्चवो नमो नमो निपाट्टेब्बः पुंज्जुब्ब-
 श्वो नमो नमः श्वानेब्बो मृगयुब्बश्चवो नमः ॥ २७ ॥
 नमः श्वेब्बः श्वपतिब्बश्चवो नमो नमो भवायय इद्रा-
 यय नमः शर्वायय पशुपतये य नमो नीलघ्रीवाय य

शिति कंठाय च ॥ २८ ॥ नमः कर्पाह्निने च व्युप्त-
 देशाय च नमः सहस्राक्षाय च शत धन्वने च नमो
 गिरिशाय च शिपिविष्टाय च नमो भीदुष्टमाय येषु-
 भते च ॥ २९ ॥ नमो हस्त्राय च वामनाय च नमो
 भृङ्गने च वर्षीयसे च नमो वृद्धाय च सत्रये च नमोऽ-
 न्याय च प्रथमाय च ॥ ३० ॥ नमः आशवे याञ्ज-
 राय च नमः शीघ्राय च शील्याय च नम उर्म्याय च
 वस्त्रन्याय च नमो नाट्याय च द्वीप्याय च ॥ ३१ ॥
 नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च नमः पूर्वज्यया पर-
 ज्ये च नमो मध्यमाय च पगदमाय च नमो
 ज्येष्ठ्याय च पुष्ट्याय च ॥ ३२ ॥ नमः सौम्याय च
 प्रति सूर्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय च नमः
 श्लोक्याय चाव सान्याय च नम उर्वर्याय च षड्या-
 य च ॥ ३३ ॥ नमो वन्याय च उक्ष्याय च नमः श्रवाय च
 प्रतिश्रवाय च नम आरुपेणाय आशुरथाय च नमः
 शूराय व्यावर्मेहने च ॥ ३४ ॥ नमो गिदिमने च
 कुर्याने च नमो वर्मिण्यै च वरुथिने च नमः श्रुताय
 च श्रुत सेनाय च नमो दुन्दुभ्याय च दनन्याय च
 ॥ ३५ ॥ नमो धृषणुवे च प्रमृशाय च नमो निषंगिण्यै
 येषुभि भते च नम गतीक्ष्णुषवे च युधिने च नमः
 स्वायुधाय च सुधन्वने च ॥ ३६ ॥ नमः स्त्रुत्याय च
 पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः कूट्याय
 च सरस्याय च नमो नाट्याय च वैशांताय च ॥ ३७ ॥

नमः कृष्याय आवट्याय च नमो वीध्याय आतप्याय च
 नमो भेध्याय च विधुत्याय च नमो वष्याय च वष्याय
 च ॥ ३८ ॥ नमो वात्याय च रेण्म्याय च नमो वास्त-
 व्याय च वास्तु पाय च नमः सोमाय च इद्राय च नम-
 स्ताम्राय चारुणाय च ॥ ३९ ॥ नमः शिंगवे च पशु-
 पतये च नम उग्राय च क्षीमाय च ॥ नमोऽग्रे वधाय च
 हरे वधाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो
 हरिकेशेभ्यो नम स्ताराय ॥ ४० ॥ नमः शम्भवाय
 च भयोभवाय च नमः शंकराय च भय रेकराय च
 नमः शिवाय च शिवतराय च ॥ ४१ ॥ नमः आर्याय
 च वार्याय च नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नमस्ती-
 र्थ्याय च कृद्याय च नमः शष्प्याय च क्रेन्त्याय च
 ॥ ४२ ॥ नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च नमः किं-
 शिप्ताय च क्षयणाय च नमः उपहर्त्ते च पुनस्तये च
 नम हरिण्याय च प्रपट्याय च ॥ ४३ ॥ नमो प्रज्याय
 च गोष्ठ्याय च नमः स्तदप्याय च गेह्याय च नमो
 हृह्याय च निवप्याय च नमः डाट्याय च गवरेष्ठाय
 च ॥ ४४ ॥ नमः शुक्ल्याय च हुरित्याय च नमः पा-
 सव्या च च रजस्याय च नमो त्रोप्याय चोत्प्याय च नमः
 उर्व्याय च सुर्व्याय च ॥ ४५ ॥ नमः पश्याय च
 पशुशिष्याय च नमः उद्गुरमाणाय चाम्बितते च नमः
 आम्बितते च प्रम्बितते च नमः षष्ठु कृद्भ्यो धनुःकृद्-
 भ्यश्च नमो नमो वः किरिकेभ्यो ह्वाना ः हृह्येभ्यो

નમો વિચિન્વત્કેભ્યો નમો વિક્ષિણત્કેભ્યો નમઽઆ-
 નિર્લતેભ્યઃ ॥ ૪૬ ॥ દ્વાપે અંધસસ્પતે દરિદ્ર નીલ-
 લોહિત આસાં પ્રજ્ઞનામેષાં પશુનાંભાભેર્મારોહમો ચ
 નઃ કિંચના મમત્ ॥ ૪૭ ॥ ઇમા રૂદ્રાય તવસે કપ-
 દિર્નિશ્વયદ્વીરાય પ્રભરામહે મતીઃ, યથા શમસદ્ દ્વિપદે
 ચતુષ્પદે વિશ્વં પુષ્ટગ્રામં અસ્મિન્નનાતુરમ્ ॥ ૪૮ ॥
 યાતે રૂદ્ર શિવા તનૂઃ શિવા વિશ્વાહામેષજી શિવા
 રૂતસ્ય ભેષજી ત્યાનો મૃડ જીવસે ॥ ૪૯ ॥ પરિનો
 રૂદ્રસ્ય હૃતિર્વૃણકતુ પરિત્વંષસ્ય દુર્મતિ રધાયોઃ અવ-
 સ્થિરા મધ્યવદ્ભ્ય સ્તનુષ્વ મીઢ્વસ્તોકાય તનયાય મૃડ
 ॥ ૫૦ ॥ મીઢુષ્ટમ શિવતમ શિવોતઃ સુમના ભવ
 પરમં વૃક્ષ આયુર્ધન્નિધાય કૃતિં વસાન આચર પિનાકં
 ભિભ્રહાગહિ ॥ ૫૧ ॥ વિકિરિદ્ર વિલોહિત નમસ્તે અસ્તુ
 ભગવઃ યાસ્તે સહસ્ર ૨ હૃતયોઽન્યમસ્મન્નિવપન્તુતાઃ
 ॥ ૫૨ ॥ સહસ્રાણિ સહસ્રશઃ બાહ્વા સ્તવ હૃતયઃ
 તાસામીશાનો ભગવઃ પરાચીના મુખાકૃધિ ॥ ૫૩ ॥
 અસંખ્યાતા સહસ્રાણિ યે રૂદ્રા અધિ ભૂમ્યામ્
 તેષાં ૨ સહસ્રયોજનેઽવધન્વાનિતન્મસિ ॥ ૫૪ ॥ અસ્મિ-
 ન્મહત્યર્ણવેઽન્તરિક્ષે ભવા અધિ તેષાં ૨ સહસ્રયોજનેઽ
 વધન્વાનિતન્મસિ ॥ ૫૫ ॥ નીલગ્રીવાઃ શિતિકંઠા દિવઃ
 રૂદ્રા ઉપશ્રિતા તેષાં ૨ સહસ્રયોજનેઽવધન્વાનિતન્મસિ
 ॥ ૫૬ ॥ નીલગ્રીવાઃ શિતિકંઠાઃ શર્વા અંધઃ ક્ષમાચરાઃ

तेषां सहस्रयोगनेऽवधन्वानितन्मसि ॥ ५७ ॥ ये वृ-
 क्षेषु शष्पिंजरा नीलश्रीवा विबोहिताः ॥ तेषां सह-
 स्रयोगनेऽवधन्वानितन्मसि ॥ ५८ ॥ ये भूतानामधि-
 पतयो विशिष्यसः कपर्दिनः ॥ तेषां सस्रयोगनेऽव-
 धन्वानितन्मसि ॥ ५९ ॥ ये पथां पथिरक्षसोऽथैलभृदा
 आयुर्युधिः ॥ तेषां सहस्रयोगनेऽवधन्वानितन्मसि
 ॥ ६० ॥ ये तीर्थानि प्रत्यरन्ति सृङ्गाहस्ता निषांगिणः ॥
 तेषां सहस्रयोगनेऽवधन्वानितन्मसि ॥ ६१ ॥ येऽ-
 न्नपु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तोऽनान् ॥ तेषां सहस्र-
 योगनेऽवधन्वानितन्मसि ॥ ६२ ॥ यऽय्येतावन्तश्च
 भूयाः सश्चिद्दिशोऽद्रावितस्थिरे तेषां सहस्रयोगनेऽ-
 वधन्वानितन्मसि ॥ ६३ ॥ नमोऽस्तु इन्द्रेभ्यो ये दिवि-
 येषां वर्षाभिषवः तेभ्यो दश प्राची दश दक्षिणा दश
 प्रतीची दशोदीची दशोर्वाः तेभ्यो नमोऽयस्तु तेनोऽ-
 वस्तु तेनो मृडयन्तु तेयं द्विभो यश्चनो द्वेष्टि तमेपां
 जम्भेहम्भः ॥ ६४ ॥ नमोऽस्तु इन्द्रेभ्यो येऽन्तरिक्षे येषां
 वातधुषवः तेभ्यो दश प्राची दश दक्षिणा दश प्रतीची-
 दशोदीची दशोर्वाः । तेभ्यो नमोऽयस्तु तेनोऽवन्तु
 तेनो मृडयन्तु तेयं द्विभो यश्चनो द्वेष्टि तमेपां जम्भे-
 हम्भः ॥ ६५ ॥ नमोऽस्तु इन्द्रेभ्यो येऽपृथिव्यां येषामन्न-
 मिषवः तेभ्यो दश प्राची दश दक्षिणा दश प्रतीची द-
 शोदीची दशोर्वाः तेभ्यो नमो अस्तु तेनोऽवन्तु तेनो

मृडयन्तु ते यं द्दिग्भो यश्चनो द्दष्टि तमेषां जंभे हृद्भः
॥ ६६ ॥

महिम्नः स्तोत्र.

श्री गणेशायनमः । पुष्पहंत उवाच ॥ महिम्नः
पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी. स्तुतिर्ब्रह्मादीना
मपितहवसन्नास्त्वयि गिरः ॥ अथावाच्यः सर्वः
स्वमति परिणामावधि गृणन्ममाप्येषः स्तोत्रे हर
निरपवाहः परिकरः ॥ १ ॥

अतीतः पन्थानं तव च महिमा वाङ्मनसयो-
रतघाट्टया यं अकितमभिधत्ते श्रुतिरपि ॥ स कस्य
स्तोतव्यः कतिविधगुणः कस्य विषयः, पदे त्वर्वाचीने
पतति न मनः कस्य न वचः ॥ २ ॥

मधुसूता वाचः परमममृतं निर्मितवतस्तव
ब्रह्मन्दिं वागपि सुरगुरोर्विस्मयपदम् ॥ मम त्वेतां
वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः पुनामीत्यर्थेऽस्मि-
न्पुरमथन व्युद्धिव्यवसिता ॥ ३ ॥

तत्रैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्रयीवस्तु व्य-
स्तं तिसृषु गुणभिन्नासु तनुषु ॥ अभव्यानामस्मि-

નવરહ રમણીયામરમણી, વિહન્તું વ્યાકોશીં વિદ-
ધત ઇહૈકે જડધિયઃ ॥ ૪ ॥

કિમીહઃ કિંકાયઃ સ ખલુ કિમુપાયન્નિભુવનં
કિમાયારો ધાતા સૃજતિ કિમુપાદાન ઇતિ ચ ॥
અતકર્યેશ્વર્યે ત્વય્યનવસરદુઃસ્થૌ હતધિયઃ, કુતકેંડયં
કાંશ્ચિન્મુખરયતિ મોહાય જગતઃ ॥ ૫ ॥

અજન્માનો લોકાઃ કિમવયવવન્તોઽપિ જગતા-
મધિષ્ઠાતારં કિં, ભવવિધિરનાદત્ય ભવતિ ॥ અની-
શેા વા કુર્યાદ્ભુવનજનને કઃપરિકરો, યંતા મંદા-
સ્ત્વાં પ્રત્યમરવર સંશેરત ઇમે ॥ ૬ ॥

ત્રયી સાંખ્યં યોગઃ પશુપતિમતં વૈષ્ણવમિતિ,
પ્રભિન્ને પ્રસ્થાને પરમિદમહઃપદ્યમિતિ ચ ॥ રુચીનાં
વૈચિત્ર્યા દન્તુકુટિલનાનાપથજીપાં, નૃણામેકો ગમ્ય-
સ્ત્વમસિ પયસામર્ણુવ ઇવ ॥ ૭ ॥

મહોક્ષઃ ખટ્વાંગઃ પરશુરજિનં ભસ્મ ક્ષિણિનઃ,
કપાલં ચેતીયત્તવ વરહ તંત્રોપકરણમ્ ॥ સુરાસ્તાં-
તામૃદ્ધિ દધતિ તુ ભવદ્ભૂપ્રણિહિતાં નહિ સ્વાત્મારામં
વિષયમૃગતૃણા ભ્રમયતિ ॥ ૮ ॥

ધ્રુવં કશ્ચિત્સર્વં સકલમપરસ્ત્વુવમિદં, પરો
ધ્રૌવ્યાધ્રૌવ્યે, જગતિ ગદતિ વ્યસ્તવિષયે ॥ સમસ્તે-

ડપ્યેતસ્મિન્પુરમથન તૈર્વિસ્મિત ધ્રુવિ સ્તૂવન્ ગિરિભિ
ત્વા ન ખલુ નનુ ધૃષ્ટા મુખરતા ॥ ૯ ॥

તવૈશ્વર્યં યત્નાદ્ધુપારં વિરિચોર્હરિરધઃ, પરિ-
ચ્છે-તું યાતાવનસમનસસ્કંધવપુષઃ ॥ તતો ભક્તિ-
શ્રદ્ધાભરગુરુ ગૃણુદ્ધૃત્યાં ગિરિશ યત્ સ્વયં તસ્યે
તાભ્યાં તવ કિમનુવૃત્તિર્ન ક્લતિ ॥ ૧૦ ॥

અયત્નાદાપાદ્ય ત્રિભુવનમવૈરવ્યતિકરં, દશાસ્યો
યદ્દાહૂનભૃત રણુકંદૂપરવશાન્ ॥ શિરઃપદ્મશ્રેણીરચિ-
તચરણાંભોરુહખલેઃ, સ્થિરાયાસ્ત્વદ્દભકતેસ્ત્રિપુરહર
વિસ્ફર્જિતમિદમ્ ॥ ૧૧ ॥

અમુખ્ય ત્વત્સેવાસમધિગતસારં ભુજવનં, ખલા-
ત્કૈલોસેડપિ ત્વદધિવસતૌ વિક્રમયતઃ ॥ અલબ્યા
પાતાલેડપ્યલસચસિતાં ગુપ્તશિરસિ, પ્રતિષ્ઠા ત્વચ્ચાસી
ધ્રુવમુપચિતો મુહ્યતિ ખલઃ ॥ ૧૨ ॥

યદદ્ધિં સુત્રામણો વરહ પરમોઽચૈરપિ સતી, મધ-
શ્ચક્રે ખાણઃ પરિજનવિધેયત્રિભુવનઃ ॥ ન તચ્ચિત્રં
તસ્મિન્નૃતરિવસિતરિ ત્વચ્ચરણુયોર્ન કસ્યાપ્યુન્નત્યૈ
ભવતિ શિરસસ્ત્વચ્ચનતિઃ ॥ ૧૩ ॥

અકાંડપ્રહ્લાંડક્ષયચકિતદેવાસુરકૃપા, વિધેયસ્યા-
સીદ્ધસ્ત્રિનયનનવિષં સંહૃતવતઃ ॥ સ કદમાપઃ કંઠે

તવ ન કુરુતે ન શ્રિયમહો. વિકારોઽપિ શ્લાઘ્યો
ભુવનભયભંગવ્યસનિનઃ ॥ ૧૪ ॥

અસિદ્ધાર્થાં નવ ક્વચિદ્વપિ સદેવાસુરનરે, નિવ-
ર્તાન્તે નિત્યં જગતિ જયિનો યસ્ય વશિષ્ઠાઃ ॥ સ
પશ્યન્નીશત્વામિતરસુરસાધારણમભૂત, સ્મરઃ સ્મર્ત-
વ્યાત્મા ન હિ વશિષ્ઠુ પથ્યઃ પરિભવઃ ॥ ૧૫ ॥

મહી પાદાધાતાદ્વ્રજતિ સહસા સંશયપદં, પદં
વિષ્ણોભ્રમિભ્યદ્ભુજપરિવરુગ્ણુગ્રહગણુભૂ ॥ મુહુર્વૈદો-
સ્થ્યં યાત્યનિભૂતજટાતાડિતતડા, જગદ્રક્ષાયૈત્વં નટસિ
નનુ વામૈવ વિભુતા ॥ ૧૬ ॥

વિચ્છન્વાપીતારાગણુગુણિતકેનોદ્ગમરુચિઃ, પ્રવા-
હો વારાં યઃ પૃષ્ઠતલધુદ્વૃષ્ટઃ શિરસિ તે ॥ જગદ્વીપાકારં
જલેધિવલ્લયં તેન કૃતમિત્યનેનૈવોન્નેયં ધૃતમહિમ-
દ્દિવ્યં તવ વપુઃ ॥ ૧૭ ॥

રથઃ ક્ષોણી યંતા શતધૃતિરગેંદ્રો ધનુરથો, રથાંગે
ચંદ્રાકૌં રથચરણપાણિઃ શર ઇતિ ॥ દ્વિધક્ષોસ્તે
કોઽયં ત્રિપુરતૃણમાડંબરવિધિર્વિધેયૈઃ, કીડંત્યો ન
ખલુ પરતંત્રાઃ પ્રભુધિયઃ ॥ ૧૮ ॥

હરિસ્તે સાહસ્રં કમલખલિમાધાય પદ્યો, ચંદ્ર-
કેને તસ્મિન્નિજમુદહરન્નેગકમલમ્ ॥ ગતો ભકત્યુ-

દ્રેકઃ પરિણુતિમસૌ ચક્રવપુષા, ત્રયાણાં રક્ષાયૈ ત્રિપુ-
રહર જગતિ જગતામ્ ॥ ૧૯ ॥

કૃતૌ સુપ્તે જાત્રવમસિ ક્ષયોગે કૃતમતાં, વૈ
કર્મ પ્રવસ્તં ક્ષતિ પુરુષારાધનમૃતે ॥ અતસ્ત્વાં
સંપ્રેક્ષ્ય કૃતુષુ ક્ષત્કાનપ્રતિભુવં, શ્રુતૌ શ્રદ્ધાં બદ્ધા
દૃઢપરિકરઃ કર્મસુ જનઃ ॥ ૨૦ ॥

ક્રિયાદક્ષો દક્ષઃ કૃતુપતિરધીશસ્તનુભૃતા, મૃષી-
ણામાર્ત્વિજ્યં શરણુદ સહસ્યાઃ સુરગણાઃ ॥ કૃતુપ્રે-
શસ્ત્રવત્તઃ કૃતુષુ ક્ષત્કાનવ્યસનિનો, ધ્રુવં કર્તુઃ શ્રદ્ધા-
વિધુરમભિચારાય હિ મખાઃ ॥ ૨૧ ॥

પ્રજ્ઞનાથં નાથ પ્રસભમભિક્તં સ્વાં દુહિતરં, ગતં
રોહિદ્ભૂતાં રિરમગિયુ મૃગ્યસ્ય વપુષા ॥ ધનુષ્યાણે-
યાતં દિવમપિ સપત્રાકૃતમમું, ત્રસંતં તેડ્યાપિ
ત્યજતિ ન મૃગવ્યાધરભસઃ ॥ ૨૨ ॥

સ્વસાવણ્યાશંસા ધૃતધનુષમહાય તૃણવત્પુરઃ
પ્રુષ્ટં દૃઢવા, પુરમથનપુષ્યાયેધમપિ ॥ યદિ જ્ઞૈણં
દેવિ યમનિરતદેહાર્ધવટના, દૃવૈતિ ત્વામદ્ધા બતવરદ-
મુગ્ધા યુવતયઃ ॥ ૨૩ ॥

શ્મશાનેષ્વાકીડા સ્મરહર પિશાચાઃ સહચરા-
શ્ચિતાભસ્માલેપઃ સ્ત્રગપિ નૃકરોટીપરિકરઃ ॥ અમં-

गदयं शीलेः तव भवतु नामैवमभिज्ञं, तथापि
स्मर्तृणां वरह परमं मंगलमसि ॥ २४ ॥

मनःप्रत्यङ्गिते सविधमवधायात्तमरुतः, प्रहृष्य-
द्रोमाणुः प्रमहसलितोत्संगितदशः ॥ यदात्रोक्त्याह्वितं
हृह ध्वि निमज्ज्यामृतमये, हवत्यंतस्तत्त्वं किमपि
यमिनस्तत्कल भवान् ॥ २५ ॥

त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं ह्रुतवह,
स्त्वमापस्त्वं व्योम त्वमु धरणिुरात्मा त्वमिति य ॥
परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणुता भिभ्रतु गिरं, न
विघ्नस्तत्तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥ २६ ॥

त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरान-
काराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत्तीर्णु विकृति ॥ तुरीयं ते
धाम ध्वनिभिरवरुंधानमणुभिः, समस्तव्यस्तं त्वां
शरण्यं गृणात्योमिति पहम् ॥ २७ ॥

भवः शर्वा रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सहमहांस्तथा
सीमेशाना, विति यहभिधानाष्टकण्डम् ॥ अमुष्मि-
न्प्रत्येकं प्रविचरति देवश्रुतिरपि, प्रियायास्मै धाम्ने
प्रणिहितनमस्योऽस्मि भवते ॥ २८ ॥

नमो नेदिषाय प्रियहवहविषाय य नमो, नमः
क्षोदिषाय स्मरहुर महिषाय य नमः ॥ नमो

વર્ષિષ્ઠાય ત્રિનયન યત્રિષ્ઠાય ચ નમો, નમઃ સર્વસ્મૈ તે
તદ્દિદમિતિ શર્વાય ચ નમઃ ॥ ૨૯ ॥

બહુસરજસે વિશ્વોત્પત્તૌ ભવાય નમો નમઃ,
પ્રબલતમસે તત્સંહારે હરાય નમોનમઃ ॥ જનસુખકૃતે
સત્વોદ્રિક્તૌ મૃડાય નમોનમઃ, પ્રમહસિ પદે નિસ્ત્રે-
ગુણ્યે શિવાય નમો નમઃ ॥ ૩૦ ॥

કૃશપરિણુતિચેતઃકલેશવશ્યં કવચેહં, કવચ તવ
ગુણસીમોદ્ધિવિની શશ્વદદ્ધિઃ ॥ ઇતિ ચક્રિતમમંદી-
કૃત્ય માં ભક્તિરાધા, દરદ ચરણયોસ્તેવાક્યપુષ્પો-
પહારમ્ ॥ ૩૧ ॥

અસિતગિરિસમં સ્યાત્કજ્જલં સિધુપાત્રે, સુર-
તરુવરશાખા લેખની પત્રમુર્વી ॥ લિખતિ યદિ ગૃહીત્વા
શારદા સર્વકાલં, તદ્દપિ તવ ગુણાનામીશ પારં ન
ચાતિ ॥ ૩૨ ॥

અસુરસુરમુનીંદ્રૈરચિંતસ્યેંદુમૌલે, ંથિતગુણમં-
હિમ્નો નિર્ગુણસ્યેશ્વરસ્ય ॥ સકલગુણવરિષ્ઠઃ પુષ્પહંતા
ભિધાનો, રુચિરમલધુવૃત્તેઃ સ્તોત્રમેતચ્ચકાર ॥ ૩૩ ॥

અહરહરનવધં ધૂર્જટઃ સ્તોત્રમેતત્પઠતિ પરમ-
ભકત્યા શુદ્ધચિત્તઃ પુમાન્યઃ ॥ સ ભવતિ
શિવક્ષોદે રુદ્રતુલ્યસ્તથાત્ર પ્રચુરતરધનાયુઃ પુત્રવા-
ન્પ્રીર્તિમાંશ્ચ ॥ ૩૪ ॥

महेशान्नापरो देवा महिम्नो ना परा स्तुतिः ॥
अधोरात्रापरो भद्रो नास्ति तत्त्वंगुरोः परम् ॥ ३५ ॥

दीक्षा हानं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागाहिका क्रियाः ॥
महिम्नः स्तवपाठस्यं कलां नाहं ति षोडशीम् ॥ ३६ ॥

कुसुमहराननाभा सर्वगंधर्वराजः शशिधरवर-
मौलेर्देवदेवस्य हासः ॥ स गुरुनिजमहिम्ना अप्र-
येवास्य रोषात्स्तवनमिदमकार्षीद्व्यह्व्यं महिम्नः
॥ ३७ ॥

सुरवरमुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षैकहेतुं, पठति यद्दि-
मनुष्यः प्राञ्जलिनान्ययेताः ॥ व्रजति शिवसमीपं
किंनरैः स्तूयमानः, स्तवनमिदममोघं पुष्पहंतप्रणी-
तम् ॥ ३८ ॥

श्रीपुष्पहंतमुष्पपंकजनिर्गतेन, स्तोत्रेण किद्विभ-
षहरेण हरप्रियेण ॥ कंठस्थितेन पठितेन समाहितेन,
सुप्रीणितो भवति सुतपतिर्महेशः ॥ ३९ ॥

धृत्येषा वाहमयी पूजा श्रीमच्छंकरपादयोः ॥
अर्पिता तेन मे देवः प्रीयतां यः सदाशिवः ॥ ४० ॥

धृति श्रीपुष्पहंतगंधर्वराजविरचितं श्रीशिवम-
हिम्नः स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीसदाशिवार्पणमस्तु ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ उपमन्युकृतशिवस्तोत्रम् ॥

—

जय शंकर पार्वतीपते मृड शंभो शशिभूतन ।
महनान्तक भक्तवत्सल प्रियकैलास ह्यासुधांशुधे ॥१॥
सद्गुपायकथास्वपादितो हृदये दुःखशरेण भूतितः ।
शशिभूतशशिभूतभूतनं शरणं यामि शरण्यमीश्वरम् ॥२॥
महत्तः परितः प्रसर्पतस्तमसो दर्शनमेहिना भिदे ।
हिननाथ ध्रुवस्वतेजसा हृदयव्योम्नि मनागुदंदिनः ॥३॥
न वयं तव यर्मयक्षुषा पृथ्वीमभ्युपवीक्षितुं क्षमाः ।
कृपयाऽभयदेन यक्षुषा सकृन्नेनेश विप्रोक्तयाशु नः ॥४॥
त्वहनुस्मृतिरेव पावनी स्तुतियुक्ता किमु वक्तुमीश सा ।
मधुरं हि पयःस्वभावतो ननु क्रीदृक् सितशर्करान्वितम् ॥५॥
सविषोऽप्यमृतायते भवान् ध्रुवमुं डाभरणोऽपि पावनः ।
भवत्येव भवांतकः सतां समदृष्टिर्विषमेक्षणोऽपि सन् ॥६॥
अपि शूलधरो निरामयो दृढवैराग्यरतोऽपि रागवान् ।
अपि भैक्ष्यचरो महेश्वरश्चरितं त्रिभुवनं हि ते प्रभो ॥७॥

वितरत्यभिवांछितं दशा परिदृष्टः किल कल्पपादपः ।
 हृदये स्मृतं च धीमते नमतेऽभीष्टकृतप्रदो भवान् ॥८॥
 सहसैव सुखं गपाशवान् विनिगृह्णाति न यावदंतकः ।
 अभयं कुरु तावदाशु मे गतञ्ज्वस्य पुनः किमौषधैः ॥९॥
 सविषैरिव भीमपन्नगैर्विषयैरेभिरसं परिक्षतम् ।
 अभृतैरिव संभ्रमेण मामभिषिञ्चाशु ह्यावलोकनैः ॥१०॥
 मुनयो भूवोऽपि धन्यतां गमिता स्वाभिमतार्थदर्शिनः ।
 कुरुणाकर येन तेन मामवसन्नं ननु पश्य यक्षुषा ॥११॥
 प्रणुमाभ्यथ यामि व्यापरं शरणं कं कृपणाभयप्रदम् ।
 विरहीव विभो प्रियामयं परिपश्यामि भवन्मयं जगत् ॥१२॥
 भूवो भवताऽनुकम्पिताः किमितीशान न माऽनुकम्पसे ।
 हृदयता किमु मंहरायत्तं परमाणुः कमठेन दुर्धरः ॥१३॥
 अशुचिं यहि माऽनुमन्यसे किमिहं मूर्खि कपालदामने ।
 उतशाठ्यमसाधुसंगितं विपत्तक्षमासि न किं द्विजिह्वधृक् ॥
 व दशं विदधामि किं कुरोभ्यनुतिष्ठामि कथं भयाकुलः ।
 क्व नुतिष्ठसि रक्ष रक्ष मामयि शम्भो शरणागतोऽस्मि ते ॥१४॥
 विलुठाम्यवनो किमाकुलः किमुरो हन्मि शिरञ्छिनमि वा ।
 किमुरोहिमि शरटीमि किं कृपणं मां न यदीक्षसे प्रभो ॥१५॥
 क्षिव सर्वग शर्व शर्मह प्रणुतो देव ह्यां कुरुष्व मे ।
 नम धृश्वर नाथ हि कृपते पुनरेवेश नमो नमोऽस्तु ते ॥१७॥

शरणुं तद्रणेन्दुशेखरः शरणुं मे गिरिराजकन्यका ।
 शरणुं पुनरेव तावुमौ शरणुं नाऽन्यदुपैमि हवतम् । १८ ।
 उपमन्युकृतं सर्वोत्तमं जपतः शंभुमभीषवर्तिनः ।
 अमिवांछितलाभ्यसंपदः परमायुः ग्रहहार्ति शंकरः । १९ ।
 शंकरस्य चरितं कथामृतं चन्द्रशेखरगुणानुकीर्तनम् ।
 नीलकण्ठतव पादसेवनं संभवन्तु मम जन्मनि जन्मनि ।

॥ अत्युपमन्युकृतं शिवस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

शिवपठक्षरस्तोत्रम् ।

ऊंकारं भिन्दुसंयुक्तं नित्यं व्यायन्ति योगिनः ।
 कामहं मोक्षहं चैव ऊंकाराय नमो नमो नमः ॥ १ ॥
 नमन्ति ऋषयो देवा नमन्त्यप्सरसां गणाः ।
 नरा नमन्ति दैवेशं नकाराय नमो नमः ॥ २ ॥
 महादेवं महात्मानं महाध्यानं परायणम् ।
 महापापहरं देवं मकाराय नमो नमः ॥ ३ ॥
 शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रहकारकम् ।
 शिवमेकपदं नित्यं शिकाराय नमो नमः ॥ ४ ॥

(५२)

वाहनं वृषभो यस्य वासुकिः कण्ठलूषणम् ।

वामे शक्तिधरं देवं वाकाराय नमो नमः ॥ ५ ॥

यत्र यत्र स्थितो देव सर्वव्यापी महेश्वर ।

यो गुरुः सर्वदेवानां यकाराय नमो नमः ॥ ६ ॥

षडक्षरमिदं स्तोत्रं यः पठेच्छिवसन्निधौ ।

शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोहते ॥ ७ ॥

इति श्रीरुद्रयामले विमलमहेश्वरसंवादे शिवषडक्षरस्तोत्रं संपूर्णम् ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

शिवपंचाक्षरस्तोत्रम् ।

नागेन्द्रहाराय त्रिलोचनाय लस्मांगरागाय महेश्वराय ।

नित्याय शुद्धाय ह्रिगम्भराय तस्मै नकाराय नमः शिवाय १

मन्दाकिनीसलिलयन्हनयत्रिंताय नन्दीश्वरप्रमथनाय

महेश्वराय ।

मन्दारपुष्पमहुपुष्पसुपूजिताय तस्मै मकाराय नमः

शिवाय ॥ २ ॥

शिवाय गौरीवहनाब्जवृन्दसूयार्थं हक्षाक्षरनाशकाय ।

श्रीनीलकण्ठाय वृषध्वज्य तस्मै शिकाराय नमः शिवाय । ३ ।

વસિષ્ઠકુંભોદ્ભવગૌતમાર્ય-મુનીન્દ્રદેવાર્ચિતશેખરાય ।
 ચન્દ્રાકવૈશ્વાનરસોયનાય તસ્મૈ વકારાય નમઃ શિવાય ॥૪॥
 યજ્ઞસ્વરૂપાય જટાધરાય પિનાકહસ્તાય સનાતનાય ।
 દિવ્યાય દેવાય દિગમ્બરાય તસ્મૈ વકારાય નમઃ શિવાય ॥૫॥
 પંચાક્ષરમિદં પુણ્યં યઃ પઠેન્નિઘ્વસન્નિધૌ ।
 શિવસોકમવાપ્નોતિ શિવેન સહ મોદતે ॥૬॥
 ઈતિ શ્રીમચ્છંકરાચાર્યવિરચિતં શિવપંચાક્ષરસ્તોત્રં સમ્પૂર્ણમ્ !

બિલ્વાષ્ટકમ્.

ત્રિહસં ત્રિગુણાકારં ત્રિનેત્રં ચ ત્રિધાયુધમ્ ।
 ત્રિજન્મપાપસંહાર-એકબિલ્વં શિવાર્પણમ્ ॥ ૧ ॥
 ત્રિશાખૈર્બિલ્વપત્રૈશ્ચ અન્નિઘ્નૈઃ કોમલૈસ્તથા ।
 શિવપૂજાં કરિષ્યામિ એકબિલ્વં શિવાર્પણમ્ ॥ ૨ ॥
 અખણ્ડબિલ્વપત્રેણ પૂજિતં નન્દિકેશ્વરમ્ ।
 શુદ્ધ્યતિ સર્વપાપેભ્યઃ એકબિલ્વં શિવાર્પણમ્ ॥ ૩ ॥
 શાલિગ્રામશિલામેકાં વિપ્રાણાં જતુ અર્પયેત્ ।
 સોમયજ્ઞમહાદાનં એકબિલ્વં શિવાર્પણમ્ ॥ ૪ ॥
 દન્તિકોટિસહસ્રાણી અશ્વમેધશતાનિ ચ ।
 કોટિકન્યામહાદાનં એકબિલ્વં શિવાર્પણમ્ ॥ ૫ ॥

(५४)

लक्ष्म्याश्च स्तनउत्पन्नं महादेवसहाप्रियम् ।
मिद्वचक्षुः प्रयच्छामि ऐकमिद्वं शिवार्पणम् ॥६॥

दर्शनं मिद्वचक्षुःस्य स्पर्शनं पापनाशनम् ।
अघोरपापसंहारमेकमिद्वं शिवार्पणम् ॥७॥

भूततो अक्षरपाय भक्ष्यतो विष्णुर्ऋषिणे ।
अथतः शिवरूपाय ऐकमिद्वं शिवार्पणम् ॥८॥

मिद्वष्टकमिद्वं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्निधौ ।
सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोकमवाप्नुयात् ॥९॥

इति श्रीमिद्वष्टकं सम्पूर्णम्

ॐ नमः शिवाय ।

शिव ध्यानम्

ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं त्र्यम्बकं चन्द्रावतंसं ।
रत्नाकटपोज्ज्वलाङ्गं परशुमृगवरा बीतिहस्तं प्रसन्नम् ॥
पद्मासीनं समन्तास्तुतमभरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानम् ।
विश्वाद्यं विश्ववन्द्यं निजिह्वलयुद्धरं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रम् ॥

સ્તવ:

વન્દે દેવમુમાપતિં સુરગુરં વન્દે જગત્કારણમ્,
 વન્દે પન્નગભૂષણં મૃગધરં વન્દે પશૂનાં પતિમ્ ।
 વન્દે સૂર્યશશાંકુવન્હિનયનં વન્દે મુકુન્દપ્રિયમ્,
 વન્દે ભક્તજનાશ્રયં ચ વરહં વન્દે શિવં શંકરમ્ ॥
 વન્દે પગ્નયમુખાંબુજં ત્રિનયનં વન્દે લલાટેક્ષણમ્,
 વન્દે વ્યોમજગજ્જટા સુમુકુટં ચન્દ્રાર્દ્રં ગંગાધરમ્ ।
 વન્દે ભસ્મકૃતં ત્રિપુન્દ્ર જટિલં વન્દેષ્ટમૂર્ત્યૃષ્ટકમ્,
 વન્દે ભક્તજનાશ્રયં ચ વરહં વન્દે શિવં શંકરમ્ ॥
 વન્દે મર્જીલ રાજિતાદ્રિનિલયં વન્દે સુરાધીશ્વરં,
 વન્દે શંકુરમપ્રમેયમતુલં વન્દે યમદેષિતમ્ ।
 વન્દે કુણ્ડલિ સજ્જકુણ્ડલધરં, વન્દે સહસ્ત્રાનનં,
 વન્દે ભક્તજનાશ્રયં ચ વરહં વન્દે શિવં શંકરમ્ ॥

ત્વં બ્રહ્માં સૃષ્ટિકર્તા ચ ત્વં વિષ્ણુઃ પરિપાલકઃ ।
 ત્વં શિવં શિવદોઽનન્તઃ સર્વં સંહારકારકઃ ॥
 એકં નિત્યં વિમલાચલં સર્વદા સાક્ષીભૂતં ।
 ભાવાતીતં ત્રિગુણુ રહિતં સદ્ગુરં તં નમામિ ॥
 નાનારુપવિધાતા ત્વં ભક્તાનાં ધ્યાનહેતવે ।
 યેષુ રુપેષુ યત્પ્રીતિસ્તત્તદ્રૂપં બિભર્ષિ ચ ॥

હે ચન્દ્રચૂડ મહનાન્તક શૂન્નપાણે
સ્થાણે ગિરીશ ગિરિજેશ મહેશ શંભો ।
ભૂતેશ ભીતિભયસૂદન મામનાથ,
સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૧ ॥

હે પાર્વતીહૃદયવદ્ધભ ચન્દ્રમૈત્રે
ભૂતાધિપ પ્રમથનાથ ગિરીશન્તપ ।
હે વામદેવ ભવ રૂદ્ર પિનાકપાણે
સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૨ ॥

હે નીલકણ્ઠ વૃષભ ધ્વજ પગ-ચવકત્ર
લોકેશ શેષવલ્લભ પ્રમથેશ શર્વ ।
હે ધૂર્જટ પશુપતે ગિરિન્તપતે માં
સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૩ ॥

હે વિશ્વનાથ શિવ શંકર દેવદેવ,
ગર્જાધર પ્રમથનાયક નન્દિકેશ ।
બાણેશ્વરાન્ધકરિપો હર લોકનાથ
સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૪ ॥

વારાણસી પુરપતે મણિકર્ણિકેશ,
વીરેશ દક્ષમખકાત્ર વિભો ગણેશ ।
સર્વજ્ઞ સર્વહૃદયૈકનિવાસ નાથ,
સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૫ ॥

શ્રીમન્મહેશ્વર કૃપામય હે દયાલો
 હે વ્યોમકેશ શિતિકણ્ઠ ગણાધિનાથ ।
 ભસ્માર્જરાગ વૃકપાલકલાપમાત્ર,
 સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ ॥

॥ ૬ ॥

કૈલાસશૈલવિનિવાસ વૃષાક પે હે,
 મૃત્યુગ્જય ત્રિનયન ત્રિજગન્નિવાસ ।
 નારાયણપ્રિય મહાપહ શક્તિનાથ,
 સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૭ ॥

વિશ્વેશ વિશ્વભવનાશ્રય વિશ્વરૂપ
 વિશ્વાત્મક ત્રિભુવનકુણાધિવેશ ।
 હે વિશ્વખન્ધુ કરુણામય દીનખન્ધો,
 સંસારદુઃખગહનાજ્જગદીશ રક્ષ

॥ ૮ ॥

પશુનાં પતિં પાપનાશં પરેશં,
 ગજેન્દ્રસ્ય કૃત્તિં વસાનં વરેણ્યમ્ ।
 જટાન્મૂઠમધ્યે સ્ફુરદ્ગાઙ્ગવારિં,
 મહાદેવમેકં સ્મરાર્મિ સ્મરારિમ્

॥ ૯ ॥

મહેશં સુરેશં સુરારાતિનાશં,
 વિભું વિશ્વનાથં વિભૂત્યર્કભૂષમ્ ।
 વિરૂપાક્ષમિન્દ્રકં વહ્નિત્રિનેત્રં,
 સહાનન્દમીડે પ્રભું પગ્ન્યવકત્રમ્

॥ ૧૦ ॥

(૫૮)

ગિરીશં ગણેશં ગણે નીલવર્ણં,
ગવેન્દ્રાદિરૂઢં ગણાતીતરૂપમ્ ।
ભવં ભાસ્વરં ભસ્મના ભૂષિતાર્જું,
ભવાનીકલત્રં ભજે પગ-ચવકત્રમ્

॥ ૧૧ ॥

શિવાકાન્ત શમ્ભો શશાઙ્કાર્ધમૌલે,
મહેશાન્ શૂલિન્ જટાન્જટધારિન્ ।
ત્વમેકો જગદ્વ્યાપકો વિશ્વરૂપ,
પ્રસીદ પ્રસીદ પ્રભો પૂર્ણરૂપ

॥ ૧૨ ॥

પરાત્માનમેકં જગદ્વીજમાદ્યં,
નિરીહં નિરાકારમોઙ્કારવેદ્યમ્ ।
યતો જાયતે પાલ્યતે યેન વિશ્વં,
તમીશં ભજે લીયતે યત્ર વિશ્વમ્

॥ ૧૩ ॥

ન ભૂર્મિર્ન્યાપો ન વહ્નિર્ન વાયુર્ન,
આકાશભાસ્તે ન તન્દ્રા ન નિદ્રા ।
ન ગ્રીષ્મો ન શીતં ન દેશો ન વેષો,
ન યસ્યાસ્તિ મૂર્તિસ્ત્રિમૂર્તિં તમીડે

॥ ૧૪ ॥

અજં શાશ્વતં કારણં કારણાનાં,
શિવં કેવલં ભાસકં ભાસકાનામ્ ।
તુરીયં તમઃપારમાધન્તહીનં,
પ્રપદ્યે પરં પાવનં દ્વૈતહીનમ્

॥ ૧૫ ॥

નમસ્તે નમસ્તે વિભો વિશ્વમૂર્તે,
 નમસ્તે નમસ્તે ત્રિહાનન્દમૂર્તે ।
 નમસ્તે નમસ્તે તપોયોગગમ્ય,
 નમસ્તે નમસ્તે શ્રુતિજ્ઞાનગમ્ય

॥ ૧૬ ॥

ચૂડાત્તસિત ચંદ્રચાર કલિકા ચંચલિષ્ઠા ભાસ્વરો,
 લીલાહમ્ય વિલોલ કામશતભઃ શ્રેયોદશાગ્રે સ્પુરન્;
 અંતઃ સ્પુર્જહપાર મોહતિભિર પ્રાગ્ ભાર મુચ્ચાટયં,
 શ્વતઃ સદ્મનિ યોગિનાં વિજયસે જ્ઞાન દીપોહરઃ ॥૧૭॥

ચંદ્રોદ્ભાસિત શેખરે સ્મરે હરે ગંગા ધરે શંકરે,
 સર્પે ભૂષિત કંઠકર્ણુ ત્રિવરે નેત્રોત્થ પૈશ્વાતરે;
 દત્તિત્વકકૃત સુંદરાં ઘરધરે ત્રેલોક્ય સારે હરે,
 મોક્ષાર્થં કુર ચિત્તવૃત્તિ મખિલા મન્યેસ્તુ કિંકર્મભિઃ ૧૮

કિં વાડનેન ધનેન વાજીકરિભિઃ પ્રાપ્તેન રાજ્યેન કિં,
 કિંવા પુત્ર કલત્ર મિત્ર પશુભિર્દેહેન ગેહેન કિમ્;
 જ્ઞાતૈતત્ક્ષણભંગુરં સપદિ રે ત્યાજ્યં મનો દૂરતઃ,
 સ્વાત્માર્થં ગુરુવાક્યતોભજ ભજ શ્રીપાર્વતીવદ્ધભમ ૧૯

આયુર્નશ્યતિ પશ્યતાં પ્રતિદિનં યાતિ ક્ષયં યૌવનં,
 પ્રત્યાયાંતિ ગતાઃ પુનર્ન દિવસાઃ કાલો જગદ્ભક્ષકઃ;
 લક્ષ્મીસ્તોયતરંગભંગ્યપદ્મા વિદ્યુચ્ચલં જીવિતં,
 તસ્માન્માં શરણાગતં શરણુહ ત્વં રક્ષ રક્ષાધુના. ॥૨૦॥

करचरण कृतं वाक्कायजं कर्मजं वा
 श्रवण नयनजं वा भानसं वाऽपराधम्,
 विहितम् विहितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व,
 जय जय कङ्कणार्धे श्री महादेव शंभो ॥२१॥

देवीस्तोत्र.

शक्राह्वयः स्तुतिः

॥ इषिदेवाय ॥

शक्राह्वयः सुरगणानिहतेतिवीर्ये ।
 तस्मिन्दुरात्मनि सुरारिभक्षे च देव्या ॥
 तांतुष्टुषुः प्रणति नम्र शिरोधरासा ।
 वाग्भिः प्रहर्षं पुस्तकोद्गमयार्देहाः ॥ १ ॥

देव्या यया ततमिदं जगहात्मश कल्या ।
 निःशेषदेवगणु शक्ति समूहमूर्त्या ॥
 तामंभिकाभणित देव महर्षि पूज्या ।
 भक्त-त्या नताः स्म विहधातु शुभानि सानः ॥२॥

यस्याः प्रभावमतुलं भगवाननन्ते ।
 अद्भाह्वश्च नदि वक्तुमलं भलं च ॥
 सा यदिकाभिल जगत्परिपालनाय ।
 नाशाय चाशुभयस्य मतिं करौतु ॥ ४ ॥

યાશ્રીઃ સ્વયં સુકૃતિનાં ભવનેશ્વરક્ષ્મીઃ ।

પાપાત્મનાં કૃતધિયાં હૃદયેષુ બુદ્ધિઃ ॥

શ્રદ્ધાઃ સતાં કુલજન પ્રભવસ્ય લજ્જા ।

તાં ત્વાં નતાઃ સ્મપરિપાલય દેવિ વિશ્વમ્ ॥ ૫ ॥

કિં વાર્ણ્યામ તવરૂપચિંત્ય મેતત્ ।

કિં આતિવીર્યમસુરક્ષય કારિ ભૂરિ ॥

કિં ગ્રાહ્યેષુ ચરિતાનિ તવાતિયાનિ ।

સર્વેષુ દેવ્યસુરદેવ ગણાદિકેષુ ॥ ૬ ॥

હેતુઃ સમસ્ત જગતાં ત્રિગુણાપિ દોષૈ ।

ન જ્ઞાયસે હરિ હરાહિભિરપ્યપારા ॥

સર્વાશ્રયાખિલમિદં જગદંશભૂત ।

મળ્યા કૃતાહિ પરમા પ્રકૃતિસ્ત્વમાદ્યા ॥ ૭ ॥

યસ્યાઃ સમસ્તસુરતાસમુદીરણેન ।

તૃપ્તિં પ્રયાતિ સકલેષુ મળેષુ દેવી ॥

સ્વાહા સિવૈ પિતૃગણસ્ય ચ તૃપ્તિહેતુ ।

રૂપ્યાર્યસે ત્વમત એવ જનૈઃ સ્વધા ચ ॥ ૮ ॥

યામુક્તિહતુ રવિ ચિંત્ય મહાવ્રતાત્વ— ।

મળ્યસ્યસે સુનિયતેન્દ્રિય તત્ત્વસારૈઃ ॥

મોક્ષાર્થિભિર્મુનિભિરસ્તસમસ્તદોષૈ ।

વિંધાસિ સા ભગવતી પરમાહિ દેવિ ॥ ૯ ॥

शण्डात्मिका सुविमलार्ज्यं ज्युषां निधान ।

मुहूर्गीय रम्य पद पाठवतां य साम्नाम् ॥

देवित्रयी भगवती भव भावनाय ।

वात्तांसि सर्वजगतां परभार्ति हन्त्री ॥ १० ॥

भेधांसि देवि विदिताऽजस्र शास्त्र सारा ।

दुर्गांसि दुर्गभवा सागरनार संगे ॥

श्रीः केटभारि हृदयैककृताधिवासा ।

गौरित्वमेव शशिभौतिकृत प्रतिष्ठा ॥ ११ ॥

धूपसहस्रसममलं परिपूर्णचन्द्र ।

भिन्नानुकारिकनकोत्तम कान्त कान्तम् ॥

अत्यद्भुतं प्रहृतमात्तरूपा तथापि ।

वक्त्रं विद्रोक्ष्य सहसा भद्रिषा सुरैः ॥ १२ ॥

दृष्ट्वा तु देवि दुपितं भृङ्गुटीकराल ।

मुच्यन्ते शांते सदृशम्यवियन्न सद्यः ॥

प्राणान्मुमोय भद्रिपस्तदती वयित्रं ।

कैर्लव्यते हि दुपितांते दर्शनेन ॥ १३ ॥

देवि प्रसीद परमा भवती भवाय ।

सद्यो विनाशयसि कोपवती दुःखानि ॥

विज्ञातमेतदधुनैवयहस्तमेत— ।

नीतं जलं सुविपुलं भद्रिषासुरस्य ॥ १४ ॥

ते स भता जनपदेषु धनानि तेषां ।

तेषां यशांसि न य सीदति धर्मं वर्गः ॥

धन्यास्त एव निभृतात्मजभृत्यहारा ।

येषां सहाय्युदय हाभवती प्रसन्ना ॥ १५ ॥

धर्म्याणि देवि सक्तानि सहैव कर्मा— ।

पुण्यादतः प्रतिहनं सुकृतिकरोति ॥

स्वर्गं प्रयाति य ततो भवति प्रसादा ।

होताकत्रयेपि इतिहाननु देवि तेन ॥ १६ ॥

दुर्गे स्मृता हरसि क्षीतिमशेषजतो ।

स्वस्थैः स्मृताभतिमतीव शुभांहदासि ॥

दारिद्र्यदुःखमयहारिणि डा त्वहन्या ।

अर्चापकारकराणाम सदाद्रव्यिता ॥ १७ ॥

अमर्त्यतेर्गगदुपैति सुखं तथैते ।

कुर्वतु नाम नरकाय विराय पापम् ॥

अत्राममृत्युमाध्यगम्य हिवं प्रयांतु ।

भवेति नूनमहितान्विनि हुंसि देवि ॥ १८ ॥

हृष्टैव किं न भवती प्रकरोति भस्म ।

सर्वासुरानरिषु यत्प्रहिणोषि शस्त्रम् ॥

लोकां प्रयांतु रिपवापि हि शस्त्रपूता ।

धृत्यंभतिभवति तेष्वपिनेषु सार्वी ॥ १९ ॥

अङ्गः प्रमानिकरं विस्फुरणैस्तथैः ।

शुलाग्रकांतिनिवहैर्न हरीसुराणाम् ॥

यन्नागता विलयमंशुमहिं दुष्मन् ॥

योग्यान्तनं तव विज्ञोक्तयता तदेतत् ॥ २० ॥

दुर्वृत्तं वृत्तं शमनं तव देवि शीघ्रं ।

इयं तथैतदहमिच्छित्यमृतद्वयमन्यैः ॥

वीर्यं च हंतृद्वयदेव पराक्रमार्णवं ।

वरिष्वपि प्रकटितव हयात्वयैर्दम् ॥ २१ ॥

केनोपमा भवतु ते स्य पराक्रमस्य ।

इयं च शत्रुभयं कार्यतिहारि कुत्र ॥

यित्ते कृपा समरं निष्ठरता ये दृष्टाः ।

त्वय्येव देवि वरं सुवनत्रयेषु ॥ २२ ॥

त्रैलोक्यमेतदहमिच्छं रिपु नाशनेन ।

त्रातं त्वया समरं मूर्च्छन्ति तेषु हृत्वा ॥

नीताहिवं रिपुगणा भयमप्यपास्त- ।

मस्माकमुन्महं सुरारि भवं नमस्तं ॥ २३ ॥

शूत्रेण पाहि नो देवि पाहि अङ्गेन यांणिके ॥

धंटा स्वनेन नः पाहि आपन्न्यानि स्वनेन च ॥ २४ ॥

प्राच्यां रक्ष प्रतीच्यां च चण्डिके रक्ष दक्षिणे ॥

आमण्डलात्म शत्रुस्य उत्तरस्यां तथैश्वरि ॥ २५ ॥

सौम्यानि यानि इषाणि त्रैलोक्ये विचरन्ति ते ॥
 यानि आत्यन्तधाराणि तरक्षास्मांस्तथा सुवम् ॥ २६ ॥
 षड्ग शृङ्गहादीनि यानि आस्त्राणि तंभिडे ॥
 करपद्मव संगीनि तेरस्मान् रक्ष सर्वतः ॥ २७ ॥

॥ इषिइवाय ॥ २८ ॥

येवं स्तुता सुरैर्हिंयैः कुसुमेर्न हनोद्भवैः ॥
 अर्चिता जगतां धात्री तथा गंधानुलेपनः ॥ २९ ॥
 भक्त्यासमस्तैस्त्रिह्रौर्हिंयैर्धूपः सुधूपिता ॥
 प्राहु प्रसाह सुमुष्णी समस्तान्प्रणुतान्सुरान् ॥ ३० ॥

॥ देव्युवाच ॥ ३१ ॥

त्रियतां त्रिहशाः सर्वेयहस्मत्तोमिवांछितम् ॥ ३२ ॥

॥ देवाड्युः ॥ ३३ ॥

भगवत्या कृतं सर्वं न किञ्चिद्विशिष्यते ॥ ३४ ॥

यहयं निहतःशत्रुरस्माकं भद्रिषासुरः ॥
 यहि व्यापि वरोद्वेयस्त्वयास्माकं भद्रिध्वरि ॥ ३५ ॥

संस्मृता संस्मृतात्वन्ने हि संस्थाः परमापहः ॥
 यश्च भर्त्यस्तवैरेभिस्त्वां स्तोष्यत्यमज्ञानेन ॥ ३६ ॥

तस्य वित्तद्धिं विभवेर्धनहाराहि संपहाम् ॥
 वृद्धयेरभत्प्रयत्ना त्वं भवेथाः सर्वदांभिडे ॥ ३७ ॥

॥ રૂપીરૂપાય ॥ ૬૮ ॥

મૃતિ પ્રસાદિતા દેવર્જગંતાર્યે તથાત્મનઃ ॥

તથૈત્યુક્તચક્રા ભદ્રકાલી બભૂવાંતર્હિતા નૃપ ! ॥ ૩૯ ॥

મૃત્યેતત્કથિતં ભૂપ ! સંભૂતા સા યથા પુરા ॥

દેવી દેવશરીરેભ્યા જગત્રયહિતૈષિણી ॥ ૪૦ ॥

પુનશ્ચ ગારીદેહાત્ સા સમુદ્ભૂતા યથા ભવત્ ॥

વંચાય દુષ્ટદૈત્યાનાં તથાશુભનિશુભયોઃ ॥ ૪૧ ॥

રક્ષણાય ચ લોકાનાં દેવાનામુપકારિણી ॥

તસ્મદ્દુષ્ટુર્વમયાખ્યાતં યથાવત્કથયામિતે ॥ ૪૨ ॥

ઈતી શ્રીમાર્ક ડેવ પુરાણે સાં શકાદિસ્તુતિર્નામ ચતુર્થાધ્યાયઃ

દેવ્યપરાધ ક્ષમાપન સ્તોત્રં.

ન મંત્રં નો યંત્રં તદ્દપિ ચ ન જ્ઞને સ્તુતિમંદ્રા ।

ન ચાદ્ધાનં ધ્યાનં તદ્દપિ ચ ન જ્ઞને સ્તુતિકથા ॥

ન જ્ઞને મુદ્રાસ્તે તદ્દપિ ચ ન જ્ઞને વિજ્ઞપનં ।

પરં જ્ઞને માતસ્ત્વદનુ શરણું કૃત્તેશહરણુમ્ ॥ ૧ ॥

વિધેરજ્ઞાનેન દ્રવિણુવિરંદણુાત્તસતયા ।

વિધેયા શક્યત્વાત્તવ ચરણુયોર્ચાગ્યુતિરભૂત ॥

તદેતત્ક્ષંતવ્યં જનનિ સકલોદ્ધારિણિ શિવે ।

કુપુત્રો જયેત ક્વચિદ્દપિ કુમાતા ન ભવતિ ॥ ૨ ॥

પૃથિવ્યાં પુત્રાસ્તે જનનિ બહુવઃ સંતિ સરલાઃ ।
 પરં તેષાં મધ્યે વિરલરસોહં તવ સુતઃ ॥
 મદીયાય ત્યાગઃ સમુચિતમિદં નો તવ શિવે
 કુપુત્રો જાયેત ક્વચિદપિ કુમાતા ન ભવતિ ॥ ૩ ॥

જગન્માતર્માતસ્તવ ચરણસેવા ન રચિતા ।
 નવા દત્તં દેવિ દ્રવિણુમપિ ભૂયસ્તવ મયા ॥
 તથાપિ ત્વં સ્નેહ માયં નિરૂપમ યત્પ્રકૃરૂષે ।
 કુપુત્રો જાયેત ક્વચિદપિ કુમાતા ન ભવતિ ॥ ૪ ॥

પરિત્યકત્વા દેવાન્નિવવિધવિવસેવા કુલતયા ।
 મયા પંચાશીતેરધિકમપનીતે તુ વયસિ ॥
 ઇદ્દાનીં ચેન્માતસ્તવ યદિ કૃપા નાપિ ભવિતા ।
 નિરાસંખ્યો સંખ્યોદરજનનિ કં યામિ શરણુમ્ ॥ ૫ ॥

શ્વપાકો જલપાકો ભવતિ મધુપાકોપમગિરા ।
 નિરાતંકો રંકો વિહરતિ ચિરં કોટિકનકેઃ ॥
 તવાપોર્ગું કોર્ગું વિશતિમનુવોર્ગું ફલમિદં ।
 જનઃ કો જનીતે જનનિ જપનીયં જપવિઘ્નૌ ॥ ૬ ॥

ચિતા ભસ્માક્ષેપો ગરલમશનં દિક્ષપટધરો ।
 જટાધારી કંઠે ભુજગપતિહારી પશુપતિઃ ॥
 કપાલી ભૂતેશો ભજતિ જગદીશકપદ્મવીં ।
 ભવાનિ ત્વત્પાણિ ગ્રહણુ પરિપાટી ફલમિદમ્ ॥ ૭ ॥

ન મોક્ષસ્વાકાંક્ષા ન ચ વિભવવાંછાપિ ચ ન મે ।
 ન વિજ્ઞાનાપેક્ષા શશિમુખિ સુખેચ્છાપિ ન પુનઃ ॥
 અતસ્ત્વાં સંયાચે જનનિ જનનં યાતુ મમ વે ।
 મૃડાની રૂદ્રાણી શિવ શિવ ભવાનીતિ જપતઃ ॥ ૮ ॥

નારાધિતાસિ વિધિના વિવિધોપચારૈઃ ।

કિં રૂક્ષ ચિંતનપરેર્નકૃતં વચોભિઃ ॥

શ્યામે ત્વમેવ યદ્દિ કિંચન મચ્ચતાથે ।

ધત્સે કૃપામુચિતમંભ પરં તંત્રવ ॥ ૯ ॥

આપત્સુ મગ્નઃ સ્મરણં ત્વહિયં કરોમિ દુર્ગે કરુણાર્ણવેશિવં
 નતચ્છકત્વં મમ ભાવયેથાઃ ક્ષુધાતુષાર્તા જનનીં સ્મરંતિ ૧૦
 જગદ્ભ વિચિત્રમત્ર કિં પરિપૂર્ણા કરુણાઽસ્તિ ચેન્મયિ ।
 અપરાધપરંપરાવૃતં નહિ માતા સમુપેક્ષતે સુતમ ॥ ૧૧ ॥
 મત્સમઃ પાતકી નાસ્તિ પાપદ્વી ત્વત્સમાનહિ ।
 એવં જ્ઞાત્વા મહાદેવિ યથા યોગ્યં તથા કુરુ ॥ ૧૨ ॥

દેવીસ્તુતિ.

વામે પુસ્તકધારિણીમભયદાં સાક્ષસ્ત્રજં દક્ષિણે ।
 ભકતેભ્યો વરદાનપેશલકરાં કર્પૂરકંદોજજ્વલાં ॥
 ઉજ્જ્વભાંધુજપત્ર કાંતિનયનાં સ્તિગ્ધપ્રભાસોઽકિનીં ।
 યે ત્વામંભ ન શીલયંતિ મનસા તેષાં કવિત્વં કુતઃ ॥ ૧૩ ॥

દેવાનાં ત્રિતય ત્રયી હુતભુજાં શક્તિત્રય ત્રિસ્વરા ।
 સ્ત્રેલોક્ય ત્રિપદી ત્રિપુષ્કરમથો ત્રિઅલ્પવર્ણસ્ત્રિયઃ ॥
 ચત્કંચિત્ જગતિ ત્રિધા નિયમિતં વસ્તુ ત્રિવર્ગાદિકં ।
 તત્સર્વં ત્રિપુરેતિ નામ ભગવત્યન્વંતિ તે તત્ત્વતઃ ॥૨॥

લક્ષ્મીં રાજકુલે જ્યાં રણુમુખે ક્ષેમંકરીમન્વનિ ।
 કવ્યાહ દ્વિપર્ષ ભાજી શબરી કાંતાર દુર્ગે ગિરૌ ॥
 ભૂત-પ્રેત-પિશાચ-ભૂંભકભયે સ્મૃત્વા મહાભૈરવીં ॥
 વ્યામોહ ત્રિપુરાં તરંતિ વિપદસ્તારાં ચતોયત્પ્લવે ॥૩॥

માયા કુંડલિની ક્રિયા મધુમતી કાલી કલા માલિની ।
 માતંગી વિજયા જ્યા ભગવતી દેવી શિવા શાંભરી ॥
 શક્તિઃ શંકરવલ્લભા ત્રિનયના વાગ્વાહિની ભૈરવી ।
 હ્રીંકારી ત્રિપુરા પરાપરમયી માતા કુમારી ત્વસિ ॥૪॥

ગૌરિ ત્ર્યંબક પત્નિ પાર્વતિ સતિ ત્રૈલોક્યમાનં શિવે ।
 શર્વાણિ ત્રિપુરે ભવાનિ વરદે રુદ્રાણિ કાત્યાયનિ ॥
 ભીમે ભૈરવચંડિ સર્વ વરદે કાલે ક્ષયે શૂલિનિ ।
 ત્વત્પાદ પ્રણુતં હનન્ય મનસા પર્યાકુલં પાહિ માં ॥૫॥

નિત્યાનંદકરી વરાભયકરી સૌન્દર્યરત્નાકરી ।
 નિર્ઘ્રૂતા ખિલ ઘોર પાવનકરી પ્રત્યક્ષ માહેશ્વરી ॥
 પ્રાલેયાચલ વંશ પાવન કરી કાશીપુરાધીશ્વરી ॥
 ભિક્ષાં દેહિ કૃપાવલમ્બનકરી માતામ પૂર્ણેશ્વરી ॥૬॥

कृतासायसकन्दरासयकरी गौरी उमा शंकरे ।

देवमायी निगमार्थं गोचरकरी व्योम्कारं वीजक्षरी ॥

माक्षद्वारं कपाटं पाटनं करी कालीपुराधीश्वरी ।

मिक्षां ददति कृपावत्प्रभुवत्करी माताम पूर्णेश्वरी ॥७॥

चन्द्राकर्णितं कोटिं कोटिं सशः चन्द्रांशुं मिथ्यावरी ।

चन्द्राकर्णितं समानं कुतश्च वरी चन्द्राकं पूर्णेश्वरी ॥

माता पुरस्तद्वं पाशं संधुशं वरी कालीपुराधीश्वरी ।

मिक्षां ददति कृपावत्प्रभुवत्करी माताम पूर्णेश्वरी ॥८॥

या मन्त्रा मयुक्तेषु प्रमाथिनी या साधुभिर्नृपिणी ।

या धृष्टक्षणे चरुं सुदं मयिनी या वृद्धा वीजक्षिणी ॥

शक्तिः शुभं निशुभं हत्य ददति या निष्ठं लक्ष्मीमता ।

सा देवी नवकोटिं शक्तिं ददति ॥ मां पातु चन्द्रावरीश्वरी ॥

स्तुता सुरैः पूर्वमेव श्रीं संश्रया ।

तथा सुरैरेषु हिमेषु सेविता ॥

करोतु सा न शुभं दंतुरीश्वरी ।

शुभानि भद्राण्यभिदंतु वापहः ॥ १० ॥

या सांप्रतं योद्धतं हत्य तामपि ।

इदमा भिरीशा च सुरैर्नमस्यते ॥

यान्स्मृता तत्क्षणे मेव हनिनः ।

सर्वा पदोभक्तिं विनम्रभूतिभिः ॥ ११ ॥

जगदंश विचित्रभत्र डिं परिपूर्णां दृष्टुमर्हति येनमपि ।
 अपराधं परंपरावृतं नहि माता समुपेक्षते सुतभूषण ॥ २ ॥
 या कुण्डेन्दु तुभारहार धवला या शुभ्रवत्सा वृता ।
 या वीणावर हंटे मण्डित कन्या श्वेत प्रभाभजा ॥
 या प्रभाभ्युत शकर प्रसुतिनिर्देवः सदा वहिता ।
 सा मां पानु तस्वती भगवती निरीष व्यापह्ना ॥ ३ ॥

प्रहसिष्युः ।

यानि कानि च पापानि जन्मांतर कृतानि च ।
 तानि सर्वाण्यु नश्यन्तु महसिष्या पदे पदे ॥

गंगा लहरीगाथी.

समृद्धं सत्साग्नं सकलवसुधायाः किञ्चन ।
 तन्महोदधौ दीप्ताग्निव जगतः अहं पश्यामि ॥
 श्रुतीनां सर्वेष्वसु कृतमथ श्रुतं सुगमतां ।
 सुभा सौदम्यं ते स नानाशिवं नः सन्मतु ॥ १ ॥

हरिद्राणां हन्य दुरितमथ दुर्वासनदुहं ।
 द्रुतं हरीदुर्वन् सकृदपि गता दाम्पस्यमश्रु ॥
 अपि द्रामा विद्या द्रुतहसन दीक्षा मुद्गरिह ।
 प्रवाहस्ते वारां श्रियमयमपायां हिशतु नः ॥ २ ॥

તવાડસંખ્યાદંબ સ્પુરહસેધુ ગર્વેણ સહસા ।
 મયા સર્વેડવજ્ઞા સર્ણુમથ નીતાઃ સુરગણાઃ ॥
 ઇદાની મૌહાસ્યં ભજસિ યદ્દિ ભાગીરથિ તદા ।
 નિરાધારો હા રોહિમિ કથય કષામિહ પુરઃ ॥ ૪ ॥

અપિ પ્રાજ્યં રાજ્યં તૃણુમિવ પરિત્યજ્ય સહસા ।
 વિલોલદ્વાનીરં તવ જનનિ તીરં શ્રિતવતામ્ ॥
 સુધાતઃ સ્વાદીયઃ સલિલભરમાતૃપ્તિ પિબતા ।
 જનાનામાનંદઃ પરિહસતિ નિર્વાણુપહવીમ્ ॥ ૬ ॥

સ્મૃતં સઘઃ સ્વાંતં વિરચયતિ શાંતં સકૃદ્દપિ ।
 પ્રગીતં યત્પાપં ઝટિતિ ભવતાપં ચ હરતિ ॥
 ઇદંતગ્દગેતિ શ્રવણુરમણીયં ખલુ પદં ।
 મમ પ્રાણુ પ્રાંતર્વહન કમલાંત વિલસતુ ॥ ૮ ॥

ન યત્સાક્ષાદ્દેહરપિ ગલિતભેદેરવસિતં ।
 ન યસ્મિન્ જીવાનાં પ્રસરતિ મનોવાગવસરઃ ।
 નિરાકારં નિત્યં નિજમહિમનિર્વાસિત તમે ।
 વિશુદ્ધં યત્તત્ત્વં સુરતટિનિ તત્ત્વં ન વિપયઃ ॥ ૧૦ ॥

મહાહાનધ્યાનૈર્મહુવિધવિતાનૈરપિ ચ યત્ત ।
 લભ્યં ધોરાભિઃ સુવિમલતપો રાશિભિરપિ ॥
 અચિંત્યં તદ્દિષ્ણોઃ પદમખિલ સાધારણુતયા ।
 હદાના કેનાસિ ત્વમિહ તુલનીયા કથય નઃ ॥ ૧૨ ॥

निधानं धर्माणां किमपि च विधानं नवमुदां ।
 प्रधानं तीर्थैर्ना भवन्नपरिधानं त्रिजगतः ॥
 सभाधानं पुद्धेरथ षडु तिरोधानमधियां ।
 श्रियाभाधानं नः परितुष्टतु तापंतव वपुः । ॥ १८ ॥

अनाथः स्नेहाद्रां विगलितगतिः पुण्यगतिहां ।
 पतन् विध्वोद्धर्त्री गहविगलितः सिद्ध भिषज्भू,
 सुधासिंधु तृष्णाकुलित हृदये भातरभयं ।
 शिशुः संप्राप्तस्त्वामहमिह विहङ्ग्याः समुचितम् ॥ २४ ॥

दुतक्षुद्रैर्नस्डानथ अदिति संतप्तमन सः ।
 समुद्धर्तुं संति त्रिभुवनतवे तीर्थं निवह्याः ॥
 अपि प्रायश्चित्त प्रसराय पथा तीत चरितान् ।
 नरान् हरी कर्तुं त्वमव जननि त्वं विजयसे ॥ १७ ॥

सूर्य स्तोत्र.

नमः सवित्रे जगदेक्यक्षुपे ।
 जगत्प्रसूतिस्थिति नाशहेतवे ॥
 त्रयीभयाय त्रिगुणात्मधारिणे ।
 विरिञ्चि नारायण शंकरात्मने ॥ १ ॥

યસ્યોદયેનેહ જગત્પ્રપુદ્ધયતે ।

પ્રવર્તતે ચાપિત્ત કર્મ સિદ્ધયે ॥

અભેદ્ર નારાયણરૂદ્રવંદિતઃ ।

સ નઃ સદા યચ્છતુ મંગલં રવિઃ

॥ ૨ ॥

નમોઽસ્તુ સૂર્યાય સહસ્રરશ્મયે ।

સહસ્રશાખાન્વિત સંભ વાત્મને ॥

સહસ્રયોગોહભવ ભાવભાગિને ।

સહસ્ર સંખ્યા યુગધારિણે નમઃ

॥ ૩ ॥

યન્મંડલં દીપ્તિકરં વિશાલં ।

રત્નપ્રભં તીવ્રમનાદિરૂપમ્ ॥

હારિદ્રય દુઃખ ક્ષયકારણં ચ ।

પુનાતુ માં તત્સવિતુર્વરેણ્યમ્

॥ ૪ ॥

યન્મંડલ દેવગણૈઃ સુપૂજ્યતં ।

ત્રિપ્રઃ સ્તુતં ભાવનમુક્તિ કોવિદં ॥

તં દેવદેવં પ્રણુમામિ સૂર્યં ।

પુનાતુ માં તત્સવિતુર્વરેણ્યં ।

॥ ૫ ॥

યન્મંડલં જ્ઞાનવનં ત્વગમ્યં ત્રૈલોક્ય પૂજ્ય ત્રિગુણાત્મ-
રૂપમ્, સમસ્તતેજોમયદિવ્યરૂપં પુનાતુ માં ॥ ૬ ॥

યન્મંડલં ગુહમતિ પ્રભોવંધર્મસ્ય વૃદ્ધિં કર્તે જનનામ્
યત્સર્વપાપક્ષયકારણં ચ પુનાતુ માં ॥ ૭ ॥

યન્મંડલં વ્યાધિવિનાશદક્ષં યદગ્યજ્ઞઃ સામ સુસંપ્રગીતમ્
પ્રકાશિતં યેન ચ ભુર્ભુવઃ સ્વઃ પુનાતુ માં ॥ ૮ ॥

यन्मंडलं वेदविदो वंदति गायन्ति यन्धारणसिद्धसंधाः
 यद्योगिनो योगजुषां च संधाः पुनातु मां ॥ ८ ॥
 यन्मंडलं सर्वजनेषु पूजितं ज्योतिश्च दुर्याद्विह मर्त्यलोके
 यत्कालं कालाहि मनाद्विषं पुनातु मां ॥ १० ॥
 यन्मंडलं विष्णु यतुर्मुखाभ्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम्
 यत्कालिकदक्षयकारणं च पुनातु मां ॥ ११ ॥
 यन्मंडलं विश्वस्तनं प्रसिद्धमुत्पत्ति रक्षा प्रलय प्रगल्भम्
 यस्मिन्जगत्संहरतेऽपि तं च पुनातु मां ॥ १२ ॥
 यन्मंडलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा परंधाम विशुद्ध तत्त्वम्
 सूक्ष्मांतरेयोग पथानु गम्यं पुनातु मां ॥ १३ ॥
 यन्मंडलं ब्रह्मविदो वंदति गायन्ति यन्धारण सिद्ध संधाः
 यन्मंडलं वेदविदः स्मरन्ति पुनातु मां ॥ १४ ॥
 यन्मंडलं वेदविदोपगीतं यद्योगिनां योग पथानुगम्यम्
 तत्सर्वं देवं प्रणुमामि सूर्यं पुनातु मां ॥ १५ ॥
 मंडलाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेत्सततं नरः ।
 सर्वपापविद्धात्मा सूर्यलोके महीयसे ॥ १६ ॥

नमोस्तु सूर्याय नमोस्तु भानवे ।

नमोस्तु वैश्वानरन्तवेहसे ॥

नमैतद्ध्यं प्रतिगृह्यु देव ।

देवाधिदेवाय नमो नमस्ते ॥

परापूज.

पूष्पास्थावाहनं कुत्र सर्वाधारस्य व्याघ्रनम् ।	
स्वच्छस्य पादमध्यं च शुद्धस्याग्रमनं कुतः ।	॥ १ ॥
निर्मलस्य कुतः स्नानं वस्त्रं विद्याहरस्य च ।	
निरालम्बस्योपवीतं पुष्पं निर्वाग्रनस्य च ।	॥ २ ॥
निर्दोषस्य कुतो गन्धो रम्यस्याम्बरणं कुतः ।	
नित्यतृप्तस्य नैवेद्यस्ताम्बुलं च कुतो विभोः ।	॥ ३ ॥
प्रदक्षिणा ह्यनन्तस्य ह्यद्रयस्य कुतो नतिः ।	
बेहवाङ्मयरेवेद्यस्य कुतः स्तोत्रं विधीयते ।	॥ ४ ॥
स्वयं प्रकाशमानस्य कुतो नीराजनं विभोः ।	
अंतर्गृहीत्वा पूष्पस्य कथमुद्रामनं लयेत् ।	॥ ५ ॥
एवमेव परा पूज सर्वावस्थासु सर्वदा ।	
ऐक्यपुद्गला तु द्वेषो विधेया ब्रह्मवि-तमः ।	॥ ६ ॥

इति परापूज समाप्ता ॥

चर्पटपंजरिकास्तोत्रम्.

दिनमपि रजनी सायं प्रातः शिशिरवसन्ता पुनरायातः ।	
कालः क्रीडति गच्छत्यायुस्तदपि न मुञ्चत्याशावायु- ।	॥ १ ॥
लग्नं गोविन्दं लग्नं गोविन्दं लग्नं गोविन्दं भूढमते ! ।	
प्राप्ते सन्निरुते मरणे नहि नहि रक्षति कुट्टुङ्करणे ।	
	(ध्रुवपदम्)

અથે વહ્નિનઃ પૃષ્ઠે ભાનુ રાત્રૌ ચુખુકસમર્પિતમનુઃ ।
કરતલભિક્ષા તરૂતલવાસસ્તદપિ ન મુચ્યત્યાશાપાશઃ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૨ ॥

યાવદ્દિ-તોપાજ્જનસકતસ્તાવન્નિજપરિવારે રકતઃ ।
પશ્ચાદ્ધાવતિ જર્જરદેહે વાર્તાં પૃચ્છતિ કેાપિ ન ગેહે ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૩ ॥

જટિલો મુડી લુચિતકેશઃ કાષાયાંબરબહુકૃતવેષઃ ।
પશ્યન્નપિ ચ ન પશ્યતિ મૂઢ ઉદરનિમિત્તં બહુકૃતવેષઃ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૪ ॥

ભગવદ્રીતા કિંચિદધીતા ગંગાજલલવક્રશુકા પીતા ।
સકૃદપિ યસ્ય મુરારિસમર્થા તસ્ય યમઃ કિં કુરૂતે ચર્ચા ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૫ ॥

અંગં ગલિતં પલિતં મુંડં દશનવિહીનં જાતં તુંડમ્ ।
વૃદ્ધો યાતિ ગૃહીત્વા દંડં તદપિ ન મુચ્યત્યાશાપિંડમ્ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૬ ॥

બાલસ્તાવત્કીડાસકતસ્તરૂસ્તાવત્તરૂણીરકતઃ ।
વૃદ્ધસ્તાવચ્ચિંતામગ્નઃ પરેઃ પ્રહ્મણિ કેાપિ ન લગ્નઃ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૭ ॥

પુનરપિ જનનં પુનરપિ મરણં પુનરપિ જનનીજઠરે શયનમ્ ।
ઇહ સંસારે બલુ દુસ્તારે કૃપયાડપારે પાહિ મુરારે ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૮ ॥

(૭૮)

પુનરપિ રજની પુનરપિ દિવસઃ પુનરપિ પક્ષઃ પુનરપિ માસઃ ॥
પુનરપ્યયતનં પુનરપિ વર્ષં તદપિ ન મુચ્યત્યાશામર્ષમ્ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૯ ॥

વયસિ ગતે કઃ કામવિકારઃ શુષ્કે નીરે કઃ કાસારઃ ।
નષ્ટે દ્રવ્યે કઃ પરિવારો જ્ઞાતે તત્ત્વે કઃ સંસારઃ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૦ ॥

નારીસ્તનભરનાભિનિવેશં મિથ્યામાયામોહાવેશમ્ ।
એતન્માંસવસાદિવિકારં મનસિ વિચિંચ્ય વારંવારમ્ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૧ ॥

કસ્ત્વં કોઽહં કુત આયાતઃ કા મે જનની કો મે તાતઃ ।
ઘૃતિ પરિભાવય સર્વમસારં વિશ્વં ત્યકત્વા સ્વાપ્નવિચારમ્ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૨ ॥

જેયં ગીતાનામસહસ્રં ધ્યેયં શ્રીપતિરૂપમજસ્રમ્ ।
નેયં સજ્જનસંગે ચિત્તં દેયં દીનજનાય ચ વિત્તમ્ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૩ ॥

યાવજ્જીવો નિવસતિ દેહે કુશલં તાવત્પૃચ્છતિ ગેહે ।
ગતવતિ વાયે દેહાપાયે ભાર્યા બિભ્ર્યતિ તસ્મિન્કાયે ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૪ ॥

સુખતઃ ક્રિયતે રામાભોગઃ પશ્ચાદ્ગત શરીરે રોગઃ ।
યદપિ લોકે મરણું શરણું તદપિ ન મુચ્યતિ પાપાચરણમ્ ।

ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૫ ॥

રથચાર્પટવિરચિતકંથઃ પુણ્યાપુણ્યવિવર્જિતપંથઃ ।
 નાહં ન ત્વં નાયં લોકસ્તદપિ કિમર્થઃ ક્રિયતે શોકઃ ।
 ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૬ ॥

કુરૂતે ગંગાસાગરગમનં વ્રતપરિપાલનમથવા દાનમ્ ।
 જ્ઞાનવિહીને સર્વમનેન મુક્તિર્ન ભવતિ જન્મશતેન ।
 ભજ ગોવિંદં ભજ૦ ॥ ૧૭ ॥

ઈતિ શ્રીમચ્છંકરાચાર્યવિરચિતં ચર્પટ પંજરિકાસ્તોત્રં
 સંપૂર્ણમ્

ગણપતિ ધ્યાનમ્

શ્વતાર્જું ચૈનવસ્ત્રં સિતકુસુમગર્ભુઃ પૂજ્યતંશ્વેત ગન્ધઃ
 ક્ષીરાબ્ધૌ રત્ન દીપૈઃ સુર તરુ વિમલે રત્નસિંહાસનસ્થમ્ ॥
 દોભિઃ પાશાં કુશેષ્ટા ભય ધૂતિ વિશદં ચંદ્રમૌલિં ત્રિનેત્રં
 ધ્યાયેચ્છાન્ત્યર્થમીશં ગણપતિ મમલં શ્રીસમેતં પ્રસન્નમ્ ॥૧॥

દેવી ધ્યાનમ્

વિદ્યદ્વામ સમપ્રભાં મૃગપતિ સ્કંધ સ્થિતાં ભીષણાં
 કંન્યાભિઃ કરવાલ ખેટ વિલસદ્વસ્તાભિશ સેવિતાં ॥
 હસ્તૈશ્ચક્ર ધરાલિખેટ વિશિષ્ઠાં શ્વાપંગુણું તર્જનીં
 બિબ્રાણુ મનલાત્મિકાં શશિધરાં દુર્ગાં ત્રિનેત્રાં ભજે ॥૨॥

વિષ્ણુ ધ્યાનમ્

શાન્તાકારં ભુજગ શયનં પદ્મનાભં સુરેશં
 વિશ્વાધારં ગગન સદૃશં મેઘવર્ણં સુભાંગં ॥
 લક્ષ્મીકાન્તં કમલનયનં યોગિભિર્ધ્યાન ગમ્ભં
 વન્દે વિષ્ણું ભવભય હરં સર્વલોકૈક નાથમ્ ॥૩॥

સૂર્ય ધ્યાનમ્

દ્યેયઃ સદા સવિતૃ મણ્ડલ મધ્યવર્તી
 નારાયણઃ સરસિ જસન સંનિવિષ્ઠઃ ॥
 કેયૂરવાન્મકર કુણ્ડલવાન્કરીટી
 હારી હિરણ્યમય વપુ ધૃત શંખચક્રઃ ॥૪॥

શિવ ધ્યાનમ્

ધ્યાયેન્નિત્યં મહેશ—

ઔદીચ બંધુઓ માટે.

જાગૃતાષ્ટક.

વસંતતિલકાવૃત.

કાન્તિતાણા સમયની જાલિહારી આજે,
ચૈતન્ય નૂતન હીસે સઘળા સમાજે;
નીખી ભરી નયન આગસ સઘ ત્યાગો,
જાગ્યું બધું જગત ! ઔદીચ કાં ન જાગો ? ૧

પૃથ્વી તણે સમય આજ વીતી ગયો છે,
ભાતુ તણે ઉદય, યુવકના થયો છે;
જાગ્યો સમીપ, દૂરથી ભડકી ન ભાગો;
જાગ્યું જુઓ જગત ! ઔદીચ કાં ન જાગો ? ૨

જે રંગમાં જગતનો વરતે જમાનો,
તે રંગમાં ભળી જવું જુદા ધર્મ માનો;
એ રંગમાં નિજતાણા પણ સાંધી રાગો,
જાગી ઉઠ્યું જગત ! ઔદીચ વીર જાગો. ૩

આકર્ષનારું સહુને ગયું પ્રહસતેજ,
એ ખોટનો કંઈ રીતે ભરશે અવેજ;
મંડો પ્રયત્ન કરવા ઉરથી અથાગો,
જાગ્યા બધા વરણ, ઔદીચ કાં ન જાગો ? ૪

સત્કર્મ એજ ખરી સંપતિ આપણી છે,
તેમાં પ્રમાદ, અતિ તીવ્ર જ તાપણી છે,
સત્કર્મમાં કમર બાંધી અખંડ લાગો,
શસ્ત્રોશ્રી સજ્જ થઇ ઔદીચ વીર જાગો. ૫

વેદોતણી વહતી જે મુખમાંડી ધારા,
તેના તલુજ ભટ-ચાકર છે બિચારા;
બોલે રૂપિ-અહિણી નિર્લજ વાણી ફાગો,
રે ! રે ! ! બળે હૃદય તોય ન બન્ધુ જાગો. ૮

કીધી દશા દુઃખભરી કડવા કુસંપે,
ઔદીચ આજ સ્થીર શાંતિ થકી ન જરૂંપે
હા ! વેરઝેર તણી રે ! ઉછળે જ આગો,
એ કુંભકર્ણ તણી ઉંઘથી વીર જાગો. ૯

શુદ્રો, કરે નિજતણા શુભ જ્ઞાતિ ધારા,
વૈશ્યો, વિવેકમય માર્ગ રચે જ સારા;
ક્ષત્રિયના, પણ સુવાસીત રંગ રાગો,
રે ! આપણે રહી ગયા, હજીએ ન જાગો.

ચોખ્ખું દૃષ્ટિ કરીને જગમાં નીહાળો,
જ્યાં, ત્યાં, સ્વજ્ઞાતિ શુભચિંતન ભાવ ભાળો;
છે અસ્તવ્યસ્ત સહુ ઔદીચના વિભાગો,
આ તો હવે હદ થઈ ! તદપિ ન જાગો. ૯

જાપાન, ખ્રીટન, અને રશીયા નીહાળો,
કાન્તિતણી ભરતીનો સઘળે ઉછાળો;
આંખો ઉઘાડી અવલોકનમાં જ લાગો,
સૌનું નીહાળી નવલું નર, આપ જાગો. ૧૦

શાસ્ત્રો થયાં સ્વપન, રૂઢી બની જ રાજ,
જેણે રસાતળ કરી બધી ધર્મમાજ;
વિકૃતનો વિષમ દોષ જ આવી લાગ્યો,
ઉગી ગયો સૂરજ ! ઉંઘથી કાં ન જાગો. ૧૧

